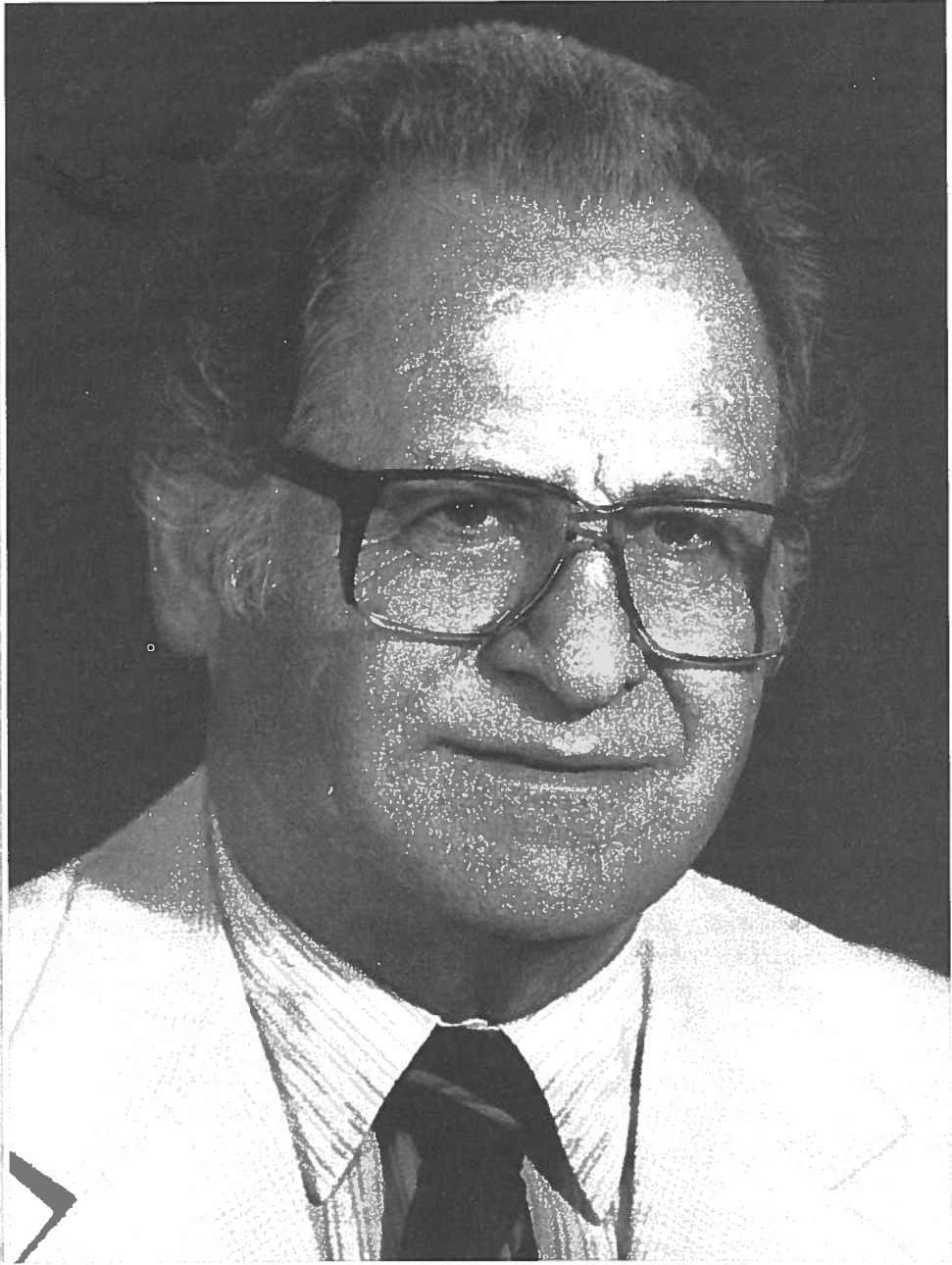

u ağın

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

OCAK - ŞUBAT 2006

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Ahmet DEVİREN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Altan İLTER

Yazı Kurulu
Altan İLTER
Mevlüt ÖKSÜZOĞLU
Ahmet DEVİREN
Mehmet ERGÖNÜL
Osman Sulhi AKSU

Teknik Yönetmen
Ömer ÖZTÜRK

Yazışma Adresi:
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği
Hoşdere Caddesi, Akasya Apt. No: 41-2 A
Y. Ayrancı / ANKARA
Tel: (0 312) 426 75 90 Faks: (0 312) 354 78 38

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara Yenışehir Şubesi
Hesap No: 441169

Gönderilen yazılar yayımlansın, yayımlanmasın
iade edilmez ve telif ücreti ödenmez.

Bu dergide yayımlanan yazılardaki fikirler
yazarlarına aittir.

Dergimiz Basın Meslek İlkelerine uymaya söz
vermiştir.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi, Ankara Valiliği'nin
12.09.1991 gün ve 8202 yazıları ile ayda bir çıkar.

Yıl: 16 Sayı: 170-171
OCAK - ŞUBAT 2006

Grafik&Tasarım: **Telgraf Gazetecilik Ltd. Şti.**
0 312 315 76 76

Baskı : **HAS-SOY Matbaacılık**
Tel : 0 312 341 59 94 / 384 03 04

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Muhabirleri:
Emrullah GÜLER : Malatya-Ağın
Şükrü GENCER : İzmir
Ahmet SAMUR : İstanbul

Ön kapak : M. Kemal KÖSEOĞLU

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3-4	Sanat Eğitimi Prof. Zafer GENÇAYDIN
4	İstanbul'u Dinliyorum (Şiir) Orhan Veli KANIK
5-6	Ayna Adnan BİNYAZAR
7-10	Ruhuma Saplanan Şehir Şerif AYDEMİR
11	Ağın'dan Maniler Nurcan YÜKSEL
12	Hijyen Severiz! Şükran ÇAĞLAR
13	Selâm (Şiir) Kemal NİKSARLI
14-15	Göç Aytekin AYDIN
16-17	Tıbbi Bitki - İlaç Etkileşimleri Prof. Dr. Ömür DEMİREZER
18	Haritasız Yüzler Osman BOLULU
19	Ağın'a Özlem (Şiir) Mustafa YORULMAZ
20-21	Ermeniler ve Ermeni Sorununa Genel Bir Bakış Dt. Erhan ÇATALTAŞ
22	Karşıkı Tepe O. Sezai YÜCEL
23	Dedem Pelın Damla KÖSEOĞLU
24	Ölüm Onlara Yakışmadı!.. Ahmet DEMİRKOL
25	İki Acı Ölüm... S. Selami TAŞBAŞI
26-27	Doç. Dr. Deniz Kumbasar'la söyleştik: 'Şeker ve Kalp-Damar Hastalıklarında Dikkatli Olalım'
28	Dostluğa Yolculuk (Şiir) Mustafa ÖZDEM
29	Fıkralar İsmail N. BEYDEMİR
30	Ağın Aşkı Hiç Sönmeyecek Şükrü GENCER
30	Haberler
31	Doğumlar-Evlenmeler-Ölümler

SANAT EĞİTİMİ

Prof. Zafer GENÇAYDIN

Bir duygu ve akıl varlığı olarak insanın sadece akıl yönünün geliştirilmesi, onun tam insan olabilmesi için yeterli değildir. İnsan sadece kafasıyla yaşamaz, duyarlılığının geliştirilmesi ve ruhsal yönden de doyuma ulaşması gerekir. Yani insanın duygu ve akıl yönünün birlikte geliştirilmesi ya da eğitilmesi gerekir. Eğitilmiş insan deyince, her yönüyle gelişmiş bir kişilik akla gelmektedir. Ünlü Alman düşünür ve yazarı Goethe, eğitilmişliği “bağımsız yaşam” olarak niteler ve bunun en kestirme yolunun da sanat eğitiminden geçtiğini vurgular.

Sanatın, kişiliğin gelişmesinde üç yönlü etkisi vardır:

-Yaratma süreciyle bir değer üretmenin gururunu yaşama,

-Kendini dışa vurarak (ifade ederek) varolmanın bilincine varma,

-Kendisiyle dış evrendeki nesneler arasındaki ilişkilerin düzeniyle ilgili yasaların (ilke ve kuralların) gizini keşfederek yaşamının hazzını duyumsama.

Yaratmanın, varolmanın ve nesneler arasındaki biçimsel güzelliklerle, işlevsel ilişkileri sezebilmenin mutluluğunu yaşayan birey, kendine güvenmeyi, karar vermeyi, paylaşmayı, düzensizliklerden, çirkinliklerden, çarpıklıklardan rahatsız olmayı öğrenir. Böylece de:

-Kendine güven duygusuyla irade varlığı,

-Karar verme yeteneğiyle özgür,

-Düzensizliklerden rahatsız olan birey olarak da çevresini değiştirmek isteyen bir varlık olarak gelişir.

Aksi halde insan, yaşamın zenginliklerini tanımayan; doğadan uzak; doğa-insan arasındaki ve doğanın kendi içindeki ilişkileri bilmeyen, bulduğu ile yetinen, istemeyen, eleştiriyi unutmamış, yaşamın başka alanlarına ilgisiz; mesleği ile ilgili bilgi ve becerilerden başka “sermayesi” olmayan, yaşamın anlamını kavrayamadığı için de yaşamdan haz duymayan, umutsuz ve mutsuz, yani tek boyutlu bir varlıktır.

Amacı estetik heyecan (haz) uyandırmak olan sanat yoluyla duyuları hazla beslenen insan, kötülüklerden, çirkinliklerden ve basitliklerden uzaklaşarak yüce değerlere yönelecektir. Bu anlamda kişinin estetik eğitimi, ahlâki eğitiminin ta kendisidir. Ünlü sosyolog E. Durkheim’in dediği gibi: “Sanatın bir de ahlâki yönü vardır ki, hiçbir alan onunla yarışamaz.” Çünkü duyguları haz’la beslenenler her türlü kötülüklerden, cıvıtlıklardan uzak dururlar. Ayrıca ahlâk öğretilemez, ancak yaşanır. Ah-

lâklı olup olmama sorunu bir bilgi sorunundan çok bir duygu sorunudur. Bazı konular hakkında bilgi toplayıp bilgi sahibi olabiliriz ama, duyguları yalnızca yaşayarak öğrenebiliriz; yaşamadan bilemeyiz. Vaaz vermekle ya da nasihatla insanlar ahlâklı olabilselerdi, iki bin yıldır papazlar kiliselerde; yaklaşık bin dört yüz yıldır da imamlar camilerde vaaz verip durmalarına karşın dünya hâlâ ahlâksızlarla dolu.

Kazanılmış bir estetik kişilik yoluyla insan ahlâklı olduğu gibi, sanat yapıtlarını ve doğayı severek edindiği estetik duyarlılık sayesinde de yaşadığı evrenle ilgili bilgi kaynaklarına da yönelecektir. Bu konuda B.Russel diyor ki:

“Bilimin doğuşunu tabiat aşklarına borçluyuz. Denizlerin, rüzgârların, dağların güzelliğini sezenler onlardır. Bu sevgi iledir ki düşünceleri doğanın güzelliklerini kucaklamıştı, doğayı yalnız dışardan seyretmek değil, bütün sırları ile öğrenmek istemişlerdi... Modern dünyanın bütün canlılığı onlardaki entelektüel aşkın büyüklüğünden doğmuştur.”

Öğrenmenin temelinde sevgi yatar. Sevmediğimiz şeylere karşı ilgi duymayız ve öğrenmek istemeyiz. Konusu “güzellik” olan sanatın özgür doğasının, yeniliklerin ortaya çıkmasında önemli payı vardır. Sanat, insanın, kendi imgeleminin sınırsız evreninde özgürce dolaşma olanağı verdiği için, düşüncelerine gem vurmaktan kendini ifade edecek biçimde eğitilmesine ortam hazırlar. Leonardo da Vinci örneğinde olduğu gibi, gözlem ve araştırmalarıyla bilimsel buluşlara öncülük yapmış birçok sanatçı vardır. Ne denli öznel olurlarsa olsunlar, sanatçılarınki de sezgiye dayanan bilgilerdir. Gerçekte sanatsal bilginin de bilimsel bilginin de temelinde sezgi yatar. Matematikçi H. Poincarre, “sezgiyle keşfeder, deneyle kanıtlarız.” der. Sanat yoluyla edinilmiş bilgiler formüle edilmiş ya da yasalaşmış, değişmez bilgiler olmamakla birlikte -ki, bilimde de aynıdır- doğanın gizlerini ve bilgi sınırlarını işaret ederek bilimsel yasaların temellerini oluşturur ve insanlığa yol gösterirler.

Örneğin, Balzac’ın romanları, “Devrim sonrası Fransa’nın toplumsal süreçleri hakkında, dönemin tarih kitaplarından daha öğreticidir.” O dönemde sosyoloji kendi alanında tek bir kavram bile geliştirememişken, Balzac, devrim sonrası toplumsal süreçlerin analizini ve modern sınıf mücadelesinin itici güçleri ile yasalarını sezebilmiştir. Balzac’ın sezgi yoluyla ortaya koyduğu top-

lumsal gerçekler, ancak çok sonraları bilimsel olarak formüle edilmiş ve açıklanabilmiştir. Dostoyevski'nin Budala'sındaki kişilik çözümlemelerinden modern psikanalistlerin yararlandıkları bilinmektedir. Shakespeare, Hamlet'inde, bilinçli deliyi psikiyatriden daha önce keşfeder: "Hiç kimse her şeyiyle deli değildir." "Mara-zi kıskançlık sonrası cinayet konusunu Othello kadar somutlaştıran bilim kitabına ender rastlanır." "Freud'dan önce Gustave Flaubert, bilinçaltı ile ilgili ipuçla-rını Madame Bovary'de verdi."

Kaynağını doğadan ve yaşamdan alan bilimin de, sanatın da amacı gerçeğe ulaşmaktır. Ama bilimle sanat arasındaki fark; bilim keşfettiği gerçeği kanıtlamak zo-runda iken sanatın böyle bir zorunluluğu olmamasıdır; sanat daha özgürdür. Bilim adamları düşüncelerini mantıksal imgelerle, sanatçılar ise artistik (estetik) im-gelerle açıklarlar. Hangisi daha gerçekçidir? İkisi de bir-birlerinden daha az ya da daha çok gerçekçi değildir. Ne denli öznel düşüncenin ürünü olursa olsun, birçoklarına anlamsız gibi görünen bir sanat yapıtı bir fizik yasasın-dan daha az gerçek değildir. Sanatın bilgileri, uzun yıl-ların gözlem ve deneyimlerine ve doğayla yaşamın ger-çeklerine dayanan, sezgi yoluyla elde edilmiş bilgiler-dir. Bir anlamda, sanatın kendisi bir bilgi edinme yolu-dur.

Tarih boyunca hiç değişmemiş olan doğaya ilişkin gerçeği en çarpıcı biçimde, Goethe'nin, değerini hiç yi-tirmeyecek şu sözleri dile getirmektedir: "Tüm ustala-rın, çağların, toplumların, Homer'in ve Dante'nin, Shakespeare'in ve Cervantes'in, Rubens'in ve Rem-brandt'ın, Stendhal ve Balzac'ın, Dostoyevski'nin ve Tolstoy'un, Cezanne'nin ve Van Gogh'un tüm eserleri aynı derecede gerçekçidirler ve gerçekçilik ateşiyle yan-mış tutuşmuşlardır."

İçinde yaşadığımız çağda, insan yaşamını inanıl-maz biçimde değiştirmiş olan bilimin ve teknolojinin gelişmesi ne yazık ki sanatın aleyhine olmuş ve sanat ihmal edilmiştir. Duygu ve akıl varlığı olan insanın, duygu yönünün ihmal edilerek sadece akıl yönüne önem verilmesi sonuçta toplumu duyarsızlığa götürür. İnsan için akıl ve duygu bir kuşun iki kanadı gibidir, na-sıl ki kuş tek kanatla uçamazsa, tek yönlü eğitilmiş bir insan da tam insan sayılmaz. İnsanın duyarlık eğitimi demek olan sanat eğitimi, bilimsel ve teknolojik geli-şmeden daha önemsiz değildir. Bilimden ve teknolojiden yoksun bir toplum olamayacağı gibi sanatsız toplum da olmaz. Ancak unutmamak gerekir ki, bilgisiz toplumlar cahil, duyarsız toplumlar barbardır.

İSTANBUL'U DİNLİYORUM

Orhan Veli KANIK

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Önce hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar, ağaçlarda;
Uzaklarda, çok uzaklarda,
Sucuların hiç durmıyan çığırakları;
İstanbul'u dinliyorum gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Kuşlar geçiyor, derken;
Yükseklerden, sürü sürü, çığlık çığlık.
Ağlar çekiliyor dyanlarda;
Bir kadının suya değiyor ayakları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Serin serin Kapalı Çarşı;
Cıvıl cıvıl Mahmutpaşa;
Güvercin dolu avlular.
Çekiç sesleri geliyor doklardan,
Güzelim bahar rüzgârında ter kokuları;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Başında eski âlemlerin sarhoşluğu,
Loş kayıkhaneleriyle bir yalı;
Dinmiş lodoların uğultusu içinde
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir yosma geçiyor kaldırımdan;
Küfürler, şarkılar, türküler, lâf atmalar.
Bir şey düşüyor elinden yere;
Bir gül olmalı;
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;

İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı;
Bir kuş çırpınıyor eteklerinde;
Alnın sıcak mı değil mi, biliyorum;
Dudakların ıslak mı değil mi, biliyorum;
Beyaz bir ay doğuyor fıstıkların arkasından
Kalbinin vuruşundan anlıyorum;
İstanbul'u dinliyorum.

Bir gün evde ayna yere düştü, her parçası bir yana dağıldı. Ayak işlerinde çalışan Abdullah, tek gözünü koltuğun altında dolaştırarak bulduğu bir küçük parçayı cebine koydu. Merak etmiş, “Ne yapacaksın onu?” diye sormuştum. “Ne yapacağım, sufatına (yüzüme) bakacağım!” demişti. İçimden, “Nice olaylar yaşamış yorgun yüzünde ‘ölüm’ün bir parçası gibi derinleşen kör gözünden, kız kaçırdığı gecede yalım gibi geçen bıçağın açtığı yaradan başka ne görecek?..” diye geçirdiğimi sezmiş olmalı ki, sorumu yanıtlarken sesini yükseltmişti. Yirmi yaşlarındaydım; Voltaire’in, “erkek kurbağa için, güzel, patlak gözlü dişisidir” sözünü duymuştum; yine de aynaya bakıp yüzünde güzellik aramayı Abdullah’a çok görmüştüm. Bir köşeye çekilip, el kadar cam parçasında tek gözlü ‘sufatına’ baktığını görünce, acıma duygusuyla sarsılmıştım. İçimdeki ayna paramparça olmuştu.

O kırık cam parçasında kendini görüp, yı-kıntıya uğramış yüzündeki cılk yaranın büzü-lüp kapanmışlığı ona umut mu veriyordu? Ya da, aynada onu görmüyor da, dünyayı aydınlık eyleyen sağlam gözüne gönül borcunu mu sunuyor, onu iki gözünden etmeyen yazgının önünde mi eğiliyordu? Kişi, aynada gördüğünün sultanıdır; Abdullah, aynaya bakınca böyle bir sultanlık mı yaşıyordu?..

Sorular bir yana, Abdullah, yüzünü kendi aynasında görüyordu ya... Erdemli insan, aynaya yansıyan yüzüne bakabilmeli, görüntüsü ne ise onu görebilmelidir. Çünkü kişinin yüzünün engebelerini, kıvrımlarını, çalkantılarını kendi aynasından başka hiçbir ayna göstermez. Bu gerçek, kristal aynalara bakıp, “Ayna! Ayna! Benden güzel, benden büyük var mı?” diyenle-

rin boş dünyasını her zaman altüst edecektir.

Kameralarla ‘görülme’yi, ekranlarla ‘gör-me’yi sağlayan dev bir gözün ele geçirip kural-larını yerleştirdiği bir bilişim dünyasında yaşı-yoruz. George Orwell’in 1949 yılında yazıp 1984’lerde olacağını sezinlediği 1984 adlı ya-pıtının baş kişisi (Winston); üzerinde karanlık bir göz gibi sürekli gezinen kameraların, kişili-ğinde yarattığı yıkımı, “İnsanın en büyük düş-manı kendi sinir sistemidir” sözüyle dile getirir. Ekranlara aydınlıklar yansıtan bu ‘kör göz’, Winston’ın sinirlerini çöküntüye uğratarak, onun benliğinde düşmanlar türemesine yol aç-mıştır. Bu denetim ağırlığını iyice artırmıştır çağımızda. Üzerimizde dolaşan karanlık gözler büyüdükçe, şairin, “Gittikçe artıyor yalnızlığı-mız” dediği gibi, en büyük yoksullaşmayı insan ilişkilerinde yaşıyoruz.

Kamera, çağımızın gözüdür. Bu gözü bir çağ aydınlığı olarak kullananlar da var; aydın-lık gözleri kör edenler de! Ne yazık ki, kitleleri avcuna alan bu ‘göz’ün, ‘üstün insan’ arayışına koyulanları, ‘üstün hayvanlar’la karşılaştırdığı da oluyor. Çağımız, daha şimdiden kurgusal bağlamda da olsa, insanın benliğini yok edip, bu benliğin posasından, ‘insan’ adında hayvan yaratmaya başlamıştır. İkiz kuleleri binlerce in-sanıyla canlı canlı yerin dibine sokanlar, Afga-nistan’da teslim aldıkları yüzlerce tutsağı kur-şuna dikenler, bu türün ilk örnekleridir. Kıya-met belirtisi olarak ortaya çıkacağı söylenen hayvan benzeri yaratık *dâbbet-ül-arz* dedikleri bunlardır.

Yeri gelmişken, ekranlarda nicedir, özelli-kle din adamları arasında tartışma yaratan *dâb-bet-ül-arz*’ın yüzüne tutulan aynanın, bilgi dü-zeyimizi aydınlatmaya (!) yettiğini vurgulamak

isterim. Kimse, suyu derinden akan ırmaklarda balığın bol olduğunu düşünmeden, düşleminde bir *dâbbet-ül-arz* yarattı. ‘Ağzı olan’ konuşuyor! Ama hep kulaktan dolma, duyuntu bilgilerle... Kavrama açıklık kazandırmada önce din adamları birbirlerine girdiler. Konu ayağa düşünce, yarı cahiller, bilgi şarlatanları ortaya çıktı. Ekran yiğitleri (!), mal bulmuş mağribi gibi duruma hemen el koydular. *Kuran* okumadan *Kuran* tartışmasına katılanlar, fetva ağzıyla konuşan dinbazlar, cinler âleminde dolaşan cinbazlar, uyuyan erkekliği uyandıran, soğuk kadınları ateşe çeviren medyumlar, cin kovanlar, ekran karşısında bir başka âleme dalar gibi yapıp ecinnilerden haber verenler, ellerinin dokunduğu felçlileri ayağa kaldıran sosyete İsalârı, sperm üretici yüz­süz kadınlar, şarlatanlığı aralarında top gibi oynayanlar...

Yüzleri hiç utanmadan, ‘sanatçı’ olduğunu söyleyen şarkıcılar, bu şarkıcıların yaptırdığı büyüleri bozduran primadonnalar... Günlerdir ekran onlarla dolup taşıyor. Tartışma sırasında azarlayanlar, azarlananlar, cinnet getirenler, görüşüne karşı çıktıkları adamın üstüne yürüyen softalar, ağızdan laf kapıp bir daha susmayanlar, birbirlerini bilgisizlikle suçlayanlar, ahlâklı olduklarını ileri sürüp ahlâksızlık yarışında birbirlerinden geri kalmayanlar; büyücü, üfürükçü, medyum diye birtakım zavallı insanları ekranda sergileyip, insan yaratılma haklarını gözetmeden, onların onuruyla oynayan program yönetmenleri... Herkes üstün görünme duygusu içinde hünerini gösterdi. Aralarında dekanların, anlı şanlı profesörlerin de bulunduğu onca kişi arasından bir kul çıkıp da, “Çağdaşlık, dini dinin yerine, bilimi bilimin yerine koymaktır” deme yürekliliğini gösteremedi.

Gelin de, bunca yıl sonra, “En gerçek yol gösterici bilimdir!” diyen Atatürk’ün yalnızlığına yanmayın!

Bunlar yapılırken, bir kişi, eline bir boy ay-

nası alıp ortada dolaşmalı; aynayı, tartışmacıyı azarlayanların, ağzından köpük saçanların, öfkeden kuduranların, bilgisizliğini ‘bilgi’ diye yutturma krizlerine girenlerin, görüş ayrılığında olduğu kişinin üstüne yürüy­enlerin... suratlarına tutmalı. Onlar, o boy aynasında, Abdullah’ın kırık ayna parçasında gördüğünü görebilecekler midir acaba? Hiç sanmıyorum. Türkiye, politikacısından yönetmenine bir ‘üstünlük’ karmaşası yaşıyor, aynalarda kendi yüzleri yerine başka yüzler görüyorlar. Bilimin dar geçitlerinden geçmeyi göze alamayanlar, bilgisizliği ‘erdem’ diye yutturmaya kalkışıyorlar. Tartışmanın, görüş üretmeye, görüşlerin ise aydınlatma amacına yönelik olduğunu kavramaktan yoksun yönetmenler, kaz dövüşüne çıkmış gibi, insanları boş yere bağırıyorlar. Dövüş alanına girenler denetimli kapılardan geçiriliyor olmalı ki, ortalıkta bıçaklar parlamıyor, tabancalar vınlamıyor.

Düşüncenin işporta çığırkanlarının eline düşmesi ne acı!

Aynayı, “2002 yılında hepimiz oruç tutacağız!” diyen politikacının yüzüne de tutmalı. Tutmalı ki, orucu kendisi ve kendisi gibi olanların değil, milyonlarca insanımızın tutacağını, yüzündeki gizli kıvrımlar arasında gizlemeye kalkmasın!

Ayna temizliğin, saydamlığın, açıklığın, gerçeğin simgesidir. Halkımız, güzel bir adlandırmayla, röntgen gibi, insanın iç organlarını gösteren bir aygıtta da ‘ayna’ adını vermiştir. Her yüzün kendi aynası vardır; ayna, kusurları da erdemleri de eksiksiz yansıtır; kuşkusuz, gören göze...

Türkiye’nin elinden aynası düştü.

İnsanımız, “saçma yemiş kuşlar gibi perişan!”

Hiç değilse bir parçası Abdullah’ın elinde!..

RUHUMA SAPLANAN ŞEHİR

Şerif AYDEMİR

Oldum olası hastalıklardan yakamı kurtaramadım. Kızılı-kızamığı bile kolay atlatamadım, yataklarda kaldım. Sonra göz ağrıları, cilt hastalıkları, böbrek sancılıyla kıvrandım yıllarca. Bir doktor, bir hemşire kadar hastanelere, ilaçlara, enjektörlere aşinalığım var desem yalan olmaz. Ameliyatlar geçirdim, yaz günlerim ılcılarda, kaplıcalarda geçti. Kendimi bildim bileli, kocakarı ilaçları başucumdan eksik olmadı. Gittiğim doktorların adları, telefon defterime sığmaz belki. Hastane arkadaşlarımın sayısı, asker arkadaşlarımın on katı kadar... Şimdi hatıra tüccarlığı yapıyorum.

İlkokul üçüncü sınıftayım.

Bir sabah uyandığımda ellerimin, ayaklarımın eklem yerlerinde küçük küçük sivilceler gördüm. Kısa zamanda o sivilceler yüreğimi yakan bir kaşıntıyla büyüyüp sulandılar. Vücudumun diğer oynak yerlerine sıçradılar, bütün yüzümü daladılar. Bir yere dokunamıyorum, oturup kalkamıyorum ve okula da gidemiyorum. Yataklara düştüm. Kocakarı ilaçlarının biri bitmeden diğeri geliyor, her yanımda delik değişik...

Ceviz yapraklarını kaynatıp suyuyla her gece yıkadılar. Pis kanımı emsin diye sütlükler saldırlar vücuduma. Hiçbir şey değişmedi, hatta yaralar öbek öbek oldu. Kırk yerimde kırk çiban... Kızılderili, siyah derili insan olur da, yeşil derili olmaz mı? Üstelik ceviz yeşili... Derimde kalan izlerden ziyade ruhumun ta derinliklerine yavaş yavaş benekler doluyordu ki, beni meyus kılan da asıl bu idi...

Ziyaretçi gelsin istemiyorum. Yüzümde acımağlı ama sahte bakışların gezinmesini hazmedemiyorum. O saf, bil-lur iç dünyam yaralardan da daha şiddetli kaşınıyor ve kanıyor. Çocuksu ama güçlü sezgilerimle kımıl kımıl oynaşan tiksintileri fark ediyor, utanarak, kahrolarak gözyaşlarımı körpe ruhuma akıtıyorum.

Ağzımdan belki bir kelime duymak için üstüme eğilen yaşlı, kambur kadınların küflü nefeslerine iradesiz, mecal-siz ve itirazsız kendimi bırakıyorum. Sadece ve sadece; ak örtüler içinde, Keklik Pınarı'nın gözesi kadar sulanmış, kö-püklenmiş gözleriyle bana merhamet sunan Ümmî anamı istiyorum. Şifalı ısıısını, ferahlatan serinliğini her an üstümde hissettiren anamın gölgesinden haz alıyor, o hazla yetiniyorum. İlıkça merhameti, oymak oymak taşan rikkatiyle avunuyorum.

Arada bir fırsat buldukça, başucumdaki kirli camdan görünen boz ve kel yamaçlara bakışlarımı kilitlediğim oluyor. Ancak o vakitler çevremdeki basınçtan kurtulabiliyor, tek tük görünen bodur ardıçların ve meşe dallarının güneşle yaptıkları gölge oyunlarına kendimi kaptırıyorum. Bede-

nimdeki acı bir miktar diniyor, ruhumu sıkın paslı cendere gevşiyor ve ben unutuyorum, unutuluyorum sanki...

İşte şakağıma aruz üfleyen perilerle o anlarda tanıştım. Gökkuşağından damlayan renklerin şiirimsi hecelerle helezonlaştığını o demde gördüm. Ruhumun gergefinde nazım ipleri o zaman ahenk ördü, ritim dokudu. Kuş ödü kadar idrakime çivi çakıldı da boğuk boğuk hıçkırdım. Yıllar sonra vehimlerden sıyrılıp berraklaştığında mısralaşan, hicransız, ama hasreti arayan şiirimdeki ilk nüve o gün tomurcuğa durdu.

*Ruhumdan akar bin renkli boncuk,
İçinden maviyi seçer gibisin
Ben sulu gözlerinde boğulan çocuk,
Sen deryaları geçer gibisin.*

Nihayet Halide Öğretmen'im ziyarete geldi. Gönlüme ay doğdu birden. Yollarına umut serdiğim, beklediğim, ancak o gelirse derdimden halas olacağıma inandığım varlık... Gözlerimdeki nem yaşa dönüşürken ona bakıyorum. Neler yakardığımı, neler dilediğimi gözlerimden anlayıp yanı başıma çöküyor:

- Nasılsın evladım?

Ne yumuşak sesi var! İlkbaharda eşelenen toprak gibi tütüyor. Soluklarını duyabiliyorum, solukları menekşe kokuyor. Tıpkı anam gibi...

- Bu çocuğu doktora götürmek lazım, diye ekliyor.

Bizim köyde öğretmenin ricası emir sayılır. Hazırlık başlıyor bile, babam Ağın'a kadar iki at kiraliyor. Oradan da otobüsle şehre gideceğiz.

Sabah ezanıyla birlikte yola koyuluyoruz. Anamın yanık, tiz ağdı yükseliyor aramızdan.

Kapıları zor açılıp kapanan, burunlu bir chevrolet otobüse bindik. Ben cam kenarında oturuyorum. Benzin kokusundan başım dönüyor. Uykusuzluğuma, takatsizliğime bir de mide bulantısı ekleniyor. Teknolojinin beni mutsuz kıla-cağını, imtizaç edemeyeceğimi daha o gün anlıyorum.

Otobüsümüz kendine has homurtularla, ısıklarla soşenin kıvrımlarından akıp giderken tozu dumana katıyor; uzakları, uzaklardaki cisimleri seçmeme mani oluyor. Sadece onların değil, gelecek saatlerin ve günlerin de ayrımını yapamıyorum. Henüz tadacağım hazlara mı, yoksa yepyeni başka acılara mı hazırlanıyorum, kafamda beliren, netleşen bir hat yok... Sezdim donmuş, ferasetim düğümlenmiş adeta. Fakat hemen yanımda oturduğu koltuktan beni hep gözleriyle tarayan, hatta kontrolünde tutan babama bir

teslim oluşum var ki, o rehavete, ilk defa bir şehir göreceğimin heyecanı da karışıyor, susuyorum, kımıldayamıyorum bile. Yine de günahsız ve sabi ruhumdan neşet eden umutlar gitgide dirileşiyor. Geçtiğimiz yollar gibi kıvrımlaşan hayaller pürüzsüz gönlüme birazcık da olsa neşe veriyor. Belki de göz bebeklerime yansıyan o kısmi neşeyi babam fark ediyor olmalı ki, onun da yüzünde gülücükler dolaşmıyor, profili süsleniyor.

Babam büyük adam! Benim gözümde, gönlümde ulaşılmaz bir yeri var. O her gün genişleme istidadı gösteren hayallerimin ucu, ufkumun derinliği, Karadağ'ın doruğudur. Has Bahçe'deki yediveren Eğin Dut'u gibi üretken, konuşkan, şirin ki şirin...

Babam Buzludere kadar cömert, Buzludere kadar besleyici, uslu ve itaatkâr...

En önemlisi Karadağ ama... Karadağ'ın başı dimdik, göğü delecek kadar cesur. Karadağ; Munzur'dan Sarıççek Yaylası'na, Arapgir köylerine kadar el uzatmış, dostluk kurmuş onurlu bir derebeyi... Karadağ'ın kendi bir yiğit, ama eteği kırk yiğidin at oynatacağı kadar geniş... Doruğunda hep kar bulunur. Karadağ'ın alını secdeli... Babam gibi...

Babamı hep Mareşal Çakmak'a benzetirim. Ya da benzesin isterim. Ama o daha çok İsmet Paşa'ya benzer. Uzun boylu, omuzu dar, başı küçük, el parmakları ince uzun... Sesi uzaklardan, tarihin derinlerinden geliyormuşçasına boğuk çıkar.

Mareşal Fevzi Paşa'ya hiç yakın olmamış ama Atatürk'ü görmüş. Şehzadebaşı Ferah Sineması'nda, Naşit'in tiyatrosunda Atatürk'e hizmet etmiş, locasını temizlemiş. Bir defasında Atatürk, babamın eline iki mecidiye tutuşturup, "Yeni harfleri öğrendin mi" diye sormuş. Babamdan, "hayır" cevabını alınca, "öyleyse hemen gece mektebine yazıl, öbür gelişimde seni imtihan edeceğim" diye azarlamış. Atatürk'ü bir daha görememiş ama okuyup yazmayı da yarım yamalak sökmüş. Şimdi bile "t"leri tırpan gibi yazar, "z"leri orağa benzetir, "i", "ü", "ş" nin noktalarını üstün, esire gibi uzatır.

Babam üç kez kervanlarla Giresun'a, oradan da vapurla İstanbul'a gitmiş. İnhisarlar müdürü Hürrem Bey'in çaycılığını, Ankara Makarnası'nın bekçibaşılığını yapmış. Yüksek Kaldırım'da matbaacılığı var. Paşabahçe Cam Fabrikası'nı anlata anlata bitiremez. Ağın'ın yüksek memurlarını bunları dinlemek için sık sık köye gelirler. Tahsildar Fikri Bey, "yol yordam görmüş adamın hali başkadır" der, bizim evde misafir kalır. Zaten köyden yola çıkarken: Babam, "Elaziz'deki Şark Otel'i'nin sahibi eski ahabımdır, elbet bizi en iyi doktora götürür" demişti de biraz ferahlamıştım.

Babamın itibarlı oluşunu şehirli de bilir, bilmeleri lazımdır. Elifi görse mertek zanneden muhtar Kaşif Amca kadar

yok mu yani? Köye çeşme yaptırmak için şehre gittiğinde Nafia müdürüne bağınmış ya! "Yolumuzu niye açmıyorsunuz?" diyerek tahrirat katibinin kapısını çarpıp çıkmış ya! Dink önünde, Kaşif Amca kehribar tespihini şak şak çekmeye koyulduğunda, bunları anlatacağını bildiğimizden bütün çocuklar karşısına dizilip, ağzı açık hayran hayran dinlemiyor muyuz aylardır? Halbuki Babam öyle mi? Babam, dünya gözüyle Atatürk'ü görmüş adam, İsmail Düm-büllü'nün kavuğunu taşımış adam. Elbet de ondan daha itibarlıdır, şehirde daha çok bilinir, sevilir...

Öğle ezanı okunurken Elazığ'a ancak varabildik. Ayaklarımın uyuşukluğundan yaralarımın kaşıntısını, acısını hissetmiyordum.

Babam Elazığ'ı iyi tanıyor olmalı, otobüsten inince kimseye sormadan yürümeye başladı. Ben sırtına un çuvalı gibi yapışığım. Üç katlı beş katlı evleri yeni görüyorum. Yollar upuzun ve geniş, sanki Yavuz'un ordusu geçecek. İlk başta yollara kül dökülmüş olduğunu sandım ve bu kadar küllü nereden bulduklarını merak etmeye başladım. Asfaltmış meğer. Dükkânların, mağazaların camları yekpare ve öğle güneşinde ıslık ıslık parlıyorlar. Faytoncuların kırbaç şakırtıları, insanların asli ve mikrofonik seslerine karışıyor. Bütün şehri sarmalayan bu uğultu, yüksek binaların duvarlarına çarpa çarpa kırılarak caddelere dökülüyor.

Halide Öğretmen'den sonra başı açık kadınları ilk defa burada görüyorum.

"Cilalı İbo, Kırk Haremiler Arasında" yazılı sinema afişlerine bakışlarını çivilemiş, şalvarlı, yüksek ökçeli ayak-kabılar giyinmiş gençler, çocuklar geziniyor Saray Sineması'nın önünde...

Bir anda Elazığ'dan hoşlanıyorum, Elazığ'ı seviyorum.

"Şark Otel'i" tabelası karşıdan görüntüyor. Pencereleden dışarı fırlamış perdeler, kirli duvarlara sürtünüyor. Girişteki cam bölmeli odaya varınca babam beni sırtından atıyor adeta. Orta yaşlı esmer bir adam hemen ayağa kalkıyor ve babamla kucaklaşıyorlar. Sebebini keşfedemediğim içimde bir rahatlama beliriyor. Adam besbelli sevecen, dostça tavırları var. Gülümsedikçe yüzündeki şark çıbanı yama gibi sırtıyor, ama onu bir başka görüntüyle de güvenli kılıyor. Karşılıklı sigara yakarlarken çaylar geliyor.

Otelci amca, içi gülen siyah saydam gözlerini benden ayırmıyor. Bakışlarıyla beni okşuyor ve sanki himayesine alacağını vaat ediyor. Tam o anda merdivenlerden bir ayak sesi beliriyor. Ayakkabıları cızır cızır öten adam bizim bulunduğumuz küçük odaya adımını atınca, önce otelci sonra da babam ona uyararak ayağa kalkıyorlar.

Otelci, ceketinin önünü birleştirerek:

- Buyur beyim, diyor saygılıca.

Hemen ardından da beni gösteriyor ve günlerdir bera-bermişiz gibi hastalığımı sayıp döküyor. Bir ara babama

döntüp:

- Beyimiz Maarif müfettişidir, diye fısıldıyor.

Müfettiş kelimesini duyar duymaz çarpılıyorum. Geçen yıl okula bir müfettiş gelmişti, upuzun, sırık gibiydi. En çok beşinci sınıflar üzerinde durmuş, onlara sorular sorarken elinden cetveli hiç eksik etmemişti. Çatılı kaşları, burma bıyıklarıyla kaç defa rüyama girmiş, korkumdan dudakım uçuklamıştı.

Müfettiş bey bir adımda yanıma yaklaşıyor ve çenemden tutarak yere mülhanmış başımı yukarı çekiyor. Göz kapaklarımı kaldırarak gözlerimin ta içine giriyor. Saç diple-rimi, ellerimi, yaralı çıplak ayaklarımı, belli bir itina ve dik-katle inceliyor. Kısa boyuna uygun düşmeyen göbeğini ha-valandırarak boş sandalyeye çöküyor. Çökerken kenarları büzüşmüş nefti fötr şapkasını da dizine yerleştirmeyi unut-muyor. Bu arada ayakta kalan babama eliyle otur işareti ve-riyor:

- Bu çocuk sarılık geçirdi mi ?

Babam biraz şaşkınlık, biraz tereddüt içinde:

- Hayır beyim, diyebiliyor.

- Oğlunuz mu oluyor?

- Evet beyim, tek evlâdım!

- Kaşıntısı fazla mı?

Müfettiş bey bana soruyor ama babam fırsat tanımadan kendisi cevaplıyor:

- Hem de nasıl, dayanılacak gibi değil!

- Hayvan besliyor musunuz?

- Köy yerindeyiz beyim, bir kaşık yoğurt, süt için ki-min kapısına gidelim?

Müfettiş bey, suçlayıcı olmayan ama bilgiç bir eda ile tekrar soruyor:

- Hayvanların yanına sık sık girip çıkar mı? Bunu niye soruyorum biliyor musun?

Babam anlamsızca ve sessizce omzunu silkiyor!..

- Yaraların etrafındaki mor halkalara bakılırsa, bilhas-sa koyunlarda görülen pülüs hastalığını andırıyor. Bu yüz-den de uzun bir tedaviye ihtiyaç var. Bilmem ki hastaneye mi yatırıl-sa acaba?

Zavallı babam, adamın müfettiş olduğunu unutup dok-tor sanıyor bir anda:

- Ne lazımsa ben hazırım beyim! Yeter ki çocuğum iyi olsun, ızdıraptan kurtulsun.

Müfettiş bey kıramış seyrek saçlarını eliyle düzeltip, fötrünü başına yerleştiriyor:

- Dur hele bakalım efendi! Benim dememle olmaz bu iş. Seni önce doktor Sezai Bey'e gönderelim, çok ünlü cil-diyevidir. Devlet hastanesinin baş tabibiydi, oradakilere kızdı ayrıldı.

Deminden beri suskun duran otelci, heyecanla atlıyor:

- Sezai Bey'in menşurluğu ta Van'a, Erzurum'a ulaş-mıştır, Zeki gardeş. Yeğenimin derdini bilirse o bilir.

Babam sevinerek:

- Dedim ya, ne lazımsa ben hazırım!

- Ama özel doktordur, vizitesi biraz ağırdır.

- Paradan kaçınmam beyim, para candan kıymetli mi?

Müfettiş bey ayağa kalkarak gezinmeye başlıyor. Be-yaz ayakkabıları cızır cızır ötüyor. "Acaba hastaneye mi ya-tırsak" diye mırıldanıyor. Yardım etmek istediği her halin-den belli. Babam ise medet beklediğini ve ne derse itaat edeceğini hem müfettiş beye hem otelciye hissettiriyor. Günlerdir hüzne programlanmış yüzüne çaresizliğin izleri de bulaşıyor ayrıca.

- Çok gezen mi bilir, Çok okuyan mı? Şükür bizde iki-si de var. Geçen sene Kığı'nın köylerinde teftiş yapıyor-dum. Taze bir gelinin bacağı neredeyse çürütiyip kopacak olmuştu. Gitmedikleri yer, başvurmadıkları doktor kalma-mış. Hemen Sezai Bey'e gönderdim. İnanır mısınız, gelin iki ayda ayağa kalktı.

- Allah razı olsun, ondan da sizden de!

- Muayenehanesi yakında, hemen posta binasına biti-şik.

- Ben götürürüm, diyor otelci.

Müfettiş bey, hayırlı bir iş yapmanın huzuru içinde gö-rünüyor. Yüzünde hiçbir kuşkunun alameti yok:

- Belki hastası fazla olabilir, bekleyin. Çocuğu olur ol-maz başka doktorlara götürme. Yanlış tedavi ederler, yaşı küçük maazallah yüreğine iner.

Babam korkuyla irkiliyor:

- Allah korusun!

Doktorun muayenehanesini başörtülü, yaşlı bir kadın açıyor.

Otelci bizi kapı aralığında bırakıp dönerken, babama sıkı sıkı bir şeyler tembihliyor.

Genişçe bir salona giriyoruz. Güneş olanca yakıcılığı ile açık kalan perdelerin arasından kayarak, duvar diplerine, kirli karo taşlarına akıyor. Güneşin ulaşamadığı bölgelerde sandalyelere tünemiş insanlar bekliyor. Biz de bir köşeye iliştiriyoruz usulca.

Yarım saat sürüyor sürmüyor ki yaşlı kadın bizi dokto-run odasına alıyor. Doktoru beyaz önlüğü içinde masaya yaslanmış olarak beklerken görünce, kuvvetli bir önsezi ile titriyorum. Boynunda asılı dinleme cihazına tam gözlerim takılmışken:

- Yanaşın bakalım, yanaşın! diye gırtlaktan gelen bir sesle konuşuyor.

Arkadan vuran güneş ışınlarıyla kırmızı çehresi ve gür saçları altın bir çerçeve içinde kalıyor ama o çerçeve içinde soğuk bakışları ve keskin yüz hatlarıyla beni yeniden kor-kutuyor. Çünkü o yüz hatlarında hükmeden, benlik kıran canlı ifadeler geziniyor. On yaşlarında bir çocuğun bunu anlaması hiç de zor olmuyor.

Doktor masasının tam karşısındaki ranzaya beni yatırı-

yor. Sırtımı dinliyor, evet hayır gibi kısa cevaplar aldıktan sonra göz ucuyla ellerimi kontrol edip sandalyesine oturuyor. Önündeki kâğıda hızlı hızlı bir şeyler yazmaya başlıyor. Gözlerini kâğıtlardan ayırmadan yine gırtlaktan gelen, ama sert bir ses tonuyla:

- Bu ilaçları kullandıktan hemen sonra bana geleceksiniz, diyor.

Doktor belki de tam ücretini beklerken, babam tatmin olmamış bir eda ve hatta koyu bir tereddüt içinde:

- Doktor bey çocuğun derdi ne acaba, hastaneye yatırsak mı? diye soruyor.

O anda sanki zelzele oluyor, odadaki bütün camların şangır şungur yere indiğini sanıyorum.

Doktor elindeki kâğıdı yırtıp, buruşturarak babamın yüzüne fırlatıyor:

- İt herif, saygısız!..

- Doktor bey!

- Sus... Sus terbiyesiz!

Doktor hiddetinden alınma düşen bir tutam saç geriye iterek ve yarattığı etkiyi yakından görmek istercesine babamın karşısına dikiliyor. Burun delikleri genişlerken, ağzı köpürüyor:

- Sen kendini ne sanıyorsun, pasaklı?

Dizlerindeki öz su çekiliyor. Babam ise kaskatı, heceler ağzında donuyor:

-Ne... ne kusur işledim ki doktor bey?

- Hadi be cahil adam!.. Sen kim oluyorsun da bana akıl veriyorsun? Hastaneye yatacakmış... O zaman niye geldin bana? Hastaneye gitseydin ya!

- Bağışla doktor bey!

- Size acınır mı be? Nankör herifler!

Doktorun haykırıları odada kavisler çiziyor. Ve ben artık bitmek üzereyim:

- Cahilliğimize say beyim, indiğimiz otelde bir efendi aklıma koydu hastaneyi...

- Götür öyleyse.. Götür de kesip biçsinler, iki günde ölüsünü eline versinler!

Babam inliyor:

- Deme doktor bey!

- Nasıl demem? Çocuğun hastalığı karaciğerden geliyor, tehlikeli olabilir. Halbuki benim yazdığım ilaçlar ...

- Doktor bey bağışla!

- Daha ben karışmam, hastaneye götür!

Doktorun yarı çatık kaşlarında dediğini yapan bir adamın tahakkümü var. Babam bunu anlıyor olmalı ki, diz çöküp doktorun ayaklarına kapanıyor:

- Kulun kölen olam doktor bey!

- Bırak be adam ayaklarımı!

- O benim tek evladım doktor bey, ne olur bağışla...

Doktor ayağını çekip kaçırmak istedikçe babam üstüne kapanıyor, yerlerde sürünüyor.

Küçücük yaşımın verdiği safiyet içinde gönülcüğüm sıkışıp eziliyor. Anlı şanlı babamın, çürük bir tahta parçası gibi, kırmızı benizli bir adamın ayakları dibinde tekmelenmesini körpe yüreğim kaldıramıyor.

Günler var ki ilk defa ağzımdan bir söz çıkıyor, feryat gibi, haykırış gibi...

- Baba kalk, ne olur yalvarma!

O beni duymuyor, ama bana şifa bulmak için, "doktor doktor" diyerek inlemeye devam ediyor.

Sanki ayaklarımın dibinde çukurlar açılıyor, sanki duvarlar canlanıp kitap sayfaları gibi düzülerek beni sıkıştırıyorlar. Bütün şehrin uğultusu zıpkın gibi ruhumu saplanıyor, kendimi kaybediyorum.

Gözlerimi otel odasında açtığımda, zavallı babamı bir sandalyeye çökmüş ağırlarken buluyorum. Bir anda nasıl da zayıflamış, boynu incelmış, avurtları çökmüş böyle... Gözlerinin feri uçmuş, yerine kızılıklar dolmuş ve bütün gösterişinden budanmış adeta.

Odanın açık penceresinden ılgıt ılgıt esen bir yelle, Harputlu Hulusi'nin yanık sesi doluyor içeriye:

Yara benden yara benden

Deyin ki yara benden

Ne biter ne tükenir

Ok senden yara benden

Bütün yaralarım iyileşmiş gibi; ne acısını hissediyorum, ne kaşıntısını. Karaciğerim kopsa vız gelir; asıl yara yüreğimize doldu, babamın da benim de...

Harputlu Hulusi'nin içimde akis bulan nağmeleri ile gözlerimi kapatıyorum. Bir kendimden geçişim var, bir insani derinliğe akışım var ki, koca şehir kıvrılıp kıvrılıp içeri giriyor, içimde ufalıp toz oluyor.

Annem beliriyor gözlerimin önünde, ak örtüstüne dolanırken. Has Bahçe'deki yediveren Eğin Dutu'nu gösteriyor titreyen elleriyle... Yediverenin bütün dalları kırılıp yerlere saçılmış. Yaprakları kara keçiler kemiriyor. Yeşil yeşil ağlıyor yediveren...

Buzludere'ye ne olmuş öyle? Suyu hepten çekilmiş, kurumuş. İri iri kırmızı kanatlı arılar vızıldaşıyor üstünde. İğnelerine bir damla su bulaşsın diye şuursuzca sağa sola çarpılıyorlar kırmızı kanatlı arılar.

Ya Karadağ! Yiğit Karadağ'ın doruğundaki karlar erimiş. Yediveren'in yapraklarını kemiren yabani karakeçiler, Karadağ'ın da alnını karatmışlar. Korkusuz, gümansız geziniyorlar.

Karadağ ufalmış, cüceleşmiş, serçelerin oynadığı bir tepelik olmuş.

AĞIN'DAN MANİLER

Nurcan YÜKSEL*

Gırmızı gülleri dörüp tökemem
Sen de el oğlusun golun bükemem
Al anahdarını kitledim gapın
Daha ben cahilim gahır çekemem

Gırmızı gül gibi ararım seni
Gel de gomşulardan sual et beni
Aranın sözüyle benden geçersen
O güzel Allah'a salmışım seni

Gaşların gara gözlerin elayı
Sizden ayrılalı geydim garayı
Ezel benim idin kesdin selâmı
Yıldız gönlümün köşgü sarayı

Derya,kenarında yayılan taylar
Başını kaldırmış eşini arar
Dünyayı sanırım eng-ü teng etdim
Var mı benim gibi emeği zaylar

Derya kenarında yayılan taylar
Var mı benim gibi emeği zaylar
Ben de ela gözlüm yârdan ayrıldım
Siz de duydunuz mu yıldızlar aylar

İstanbul valisine
Yan verdim gemisine
Babası olmayanlar
Yalvarır emisine

Mor ireyhan hark boyunca bitersin
Garip bülbül ne firkatli ötersin
Ölürüm vallahi çekmem bu kahrı
Yavrucuğum sen boynumu bükersin

Karşı bağı sinoruna oturmam
Altun olsa parmağımı baturmam
Bu yıl da beklerim yavrum gelmezse
Daha da ben buralarda oturmam

Ananız yoğ ise babanız birdir
Gardaş da bacıya bir gonca güldür
Gara gözlerini sevdiğüm gardaş
Yolla selâmını yüzümü güldür

Mezarımı derin edin dar olsun
Etrafı da mor sümbüllü bağ olsun
Gardaşımdan bana selâm yoğ ise
Benden gardaşıma selâmlar olsun

Murat coşmuş ab-ı hayat ahıy
Telli turnam üzerimden galhiy
Şu dünyada hiçbir derdim yoğ ise
Sizin hasretliğiz ciğerimi yahıy

Fırın üsdünde fırın
Engeller geri durun
Gaymakam bey geliyor
Altına sandalye gurun

* Bu maniler 1993-1995 yılları arasında Nurcan Yüksel tarafından derlenmiştir. Kaynak kişi, Andirili (Akpınar Mah.) Zahikgilin Saniye Gültekin (Özpek) Bacı'dır. Saniye Özpek, 5 Eylül 2004 tarihinde 95 yaşında iken Andiri'de yaşamını yitirmiştir.

Rahmetle anıyoruz.

HİJYEN SEVERİZ!

Şükran ÇAĞLAR

Bilirsiniz, Sabahattin Ali'nin "Değirmen" adlı öyküsünde, Atmaca isimli çingene beyinin, o yağız delikanlının yolu bir değirmene düşer. Değirmencinin güzeller güzeli bir kızı vardır. Lakin kızcağızın bir kolu yoktur. Gel zaman git zaman değirmencinin kızı ile Atmaca evlenmeye karar verirler. Kız, bir kolu olmadığı için çok üzgündür. Delikanlı kızın üzüntüsünü hisseder. Ve o da kolunu değirmene feda eder...

Siz, çok sevdiğiniz sevgili için nelerden vazgeçersiniz? Kolunuzu verir misiniz?

Bizler sevgili için değil kolumuzdan, tırnağımızdan bile vazgeçemeyen nesilleriz. Şişirdiğimiz egolarımızla, tahta oturtuğumuz bireyselliğimizle her şeyin hakimi olduğumuzu sanıyoruz. Sevgili için kolundan bile vazgeçen delikanlı ise, bizim gözümüzde dünyanın en dangalak kişisi... Emek harcanmayan, canımızı yakmayan, içimize dokunmayan sevgilerimiz yapay yüreklerimizde plastik çiçek gibi... Ne büyüyor, ne kök salıyor, ne koku veriyor. Bizler yapma çiçekleri seviyoruz. Çünkü ne su istiyor, ne güneş, ne emek...

Sevgileri hijyenik nesilleriz. Lekelere asla tahammül göstermeyiz. Lekeleri en güçlü ilaçlarla söküp atmaya biliriz. Sevgilerimiz acının, kederin, özverinin izlerinden temizlenmiştir. Bizler sevgi yetisi törpülenmiş, hizaya, kalıba sokulmuş, belli kurallara oturtulmuş nesilleriz.

Sevgimizin bedeli, karşılığı mutlaka olmalıdır. Açık artırmada kim çıkarlarımıza iyi hizmet ederse, çağdaş sevgimize de ancak o layık olabilir.

Bu nedenledir ki, mezar taşlarında bile sevda şirirlerine pek rastlanmaz. Çünkü kimseyi mezara kadar sevemeyiz. Sevgilerimiz sezonluk, aylık, part time... Al gülüm, ver gülüm... Bana ne kadar verirsen, ben de sana o kadar veririm. Tüm cimriliğimizle adam etmeye çalıştığımız sevgilerimiz cılız, korkak, yalaka...

Bizler, alt tarafı bir sevgili için güzel rahatımızı bozmayan nesilleriz. Bizler hijyenik aşkları seve-

riz. Vazgeçeceğimiz şeyler suya sabuna dokunmayan, bulaşmayan, üstümüzü kirletmeyen, keyfimizi bozmayan, çıkarımıza dokunmayan, üzmeyen, sıkımayan, bunaltmayan şeyler olmalı.

Bizler yarattığımız adalarımızda yapayalnız yaşayan nesilleriz. Sevgili ile aramızda kırmızı çizgiler, dokunulmayan, girilmeyen alanlar, "Dikkat, yüksek gerilim hatları" vardır. Teğet aşklar yaşarız. Ve aramızda hep cam duvarlar vardır...

O nedenle, çizgilere takılıp düşmemeye, cam duvarlara, yüksek gerilim hatlarına dokunmamaya özen gösteririz. İp cambazı gibi dengede olmalıdır, her şey... Yoksa, kaybolan, kırılan, dökülen ruhlar için sorumluluk kabul etmeyiz...

Her an sırtımızdan bıçaklanacağımız hissiyle, tetikte... Kimseye güvenmeyiz. Yaslanacağımız/yaslanacak ne baş, ne omuz isteriz.

Bir sevgili için ne karalar bağlarız, ne ağıtlar, ne türküler yakarız. Yaralarımız o kadar derin olmaz, sıyrıklarla atlatmayı biliriz. Oysa, acı en iyi öğretmendir. Acılar yaşanmadan sevgiler adam olmaz, adam gibi sevilmez ki...

Hijyenik sevgilerimiz, zeytinyağı ile su gibidir. Karışmadan, bulaşmadan yaşarız. Oysa karışmadan yeni renkler, yeni tatlar, yeni lezzetler yaratmak mümkün müdür?

Bizim en sevdiğimiz cümle, "kendine iyi bak" cümlesidir. Bayılırız bu cümleye. Her sohbetimizin arkasından yineleriz, "kendine iyi bak" diye. Çünkü, yükler istemeyiz.

Oysa insanoğluyuz. Hamurumuzda sevgi azaldığında tadımız, tuzumuz kalmadı. İçimiz kabarmıyor... O nedenle ne yapsak ağzımızın tadı gelmiyor. Biliyoruz, bir gariplik olduğunu, bir şeylerin eksik kaldığını... Ama bozulan genlerimizle sevgi çocukları doğuramıyoruz.

Bizler hijyen aşklarda ruhunun bağışıklık sistemi ölen nesilleriz. Bizler aslında ruhları hastalanan çocuklarız...

Oysa, kirlenmek güzeldir...

SELÂM

Kemal NİKSARLI

Selâm size kardeşlerim
Hemşehrilerime selâm
Fıratlar suyunca
Kavaklar boyunca selâm
Güzeller huyunca
Aşıklar dilince selâm

Selâm size Ağın'dan

Toprağından taşından
Hekemat'tan
Kalmin'den
Karayazı

Osman başından
Selâm size bu yurttan

Selâm size kardeşlerim

Ağcabayır hoplardan
Yazılar ve üç duttan
Selâm size kardeşlerim

Selâm size bu yurttan

Hoşirik'ten, İsperek'ten
Böğürtlen deresi
Çayirlik'ten
Selâm size kardeşlerim

Selâm size gençlikten

Lollar'dan Temürlü'den
Andiri'ye kadar her yerden
Al uşağı, Ekirek
Uzungil'den, Vahşen'den
Selâm size tek tek
Size selâm kardeşlerim

Ağın'daki her candan
Tataragaşı
Koçan'dan
Selâm size kardeşlerim
Size selâm bu candan

Yayığının başındaki
Yaşlı ve dinç nineden
Ahmet ile Mehmet'ten
Ayşe, Fatma, Emine'den
Bacılardan selâm size
Size selâm kardeşlerim

Kavaklar boyunca
Fıratlar suyunca selâm
Aşıklar dilince
Güzeller huyunca selâm
Selâm size kardeşlerim
Sevgilerle selâm...

(1967)

GÖÇ

Aytekin AYDIN

Doğu Anadolu'nun gözlerden ırak, kıraç tepelerinin ardındaki köye akşam erken çökmüş; karanlık bir örtü gibi köyün üstünü örtmüştü. Rüzgâr seslerine uzaktan uluyan, havlayan köpek sesleri karışıyordu. Köyün ortasındaki cılız dere kıvrılarak akıyor, köyün çıkışındaki tepenin ardında karanlıkla birleşerek gözden kayboluyordu. Sırtını yamaca dayayan toprak damlı küçük köy evinde Salih'i uyku tutmuyordu. Salih, yani Çopur Salih. Çocukluğu ve gençliği bu köyde geçen kırk yaşlarında bir köylü. Çocukken geçirdiği su çiçeğinden sonra yüzünde kalan izlerden adı çopura çıkan Salih...

Karanlıkları sevmezdi. Korkardı karanlıklardan. Bilirdi ki en kancık pusular karanlıklarda kurulurdu. Yıllar önce yine böyle karanlık bir günde, köyün girişindeki koruda babası ve iki ağabeyini hasımları pusu kurup öldürmüşlerdi. Kan davası denilen adı batası ilkel törenin bedelini ödemişlerdi. O günden beri karanlıklardan korkardı Salih. Yedi kardeştiler, ekip biçtikleri toprak çok azdı. Yoksulluktan diğer kardeşleri gibi o da okuyamamış, ancak ilkokulu bitirebilmişti. Askerre gidene kadar da köyünden ayrılmamış, ancak askerliği İstanbul'a çıkınca büyük şehri tanımış ve çok farklı bir yaşamın olduğunu o zaman anlamıştı. Ve bir kara sevda gibi o zaman çökmüştü yüreğine İstanbul aşkı.

Askerden döndükten sonra İstanbul'u bir türlü unutamamıştı. Oraya gitmek, orada yaşamak bir ukde olarak kalmıştı içinde. Her şey hızla geliyor, yıllar hızla geçiyor ve Çopur Salih'in İstanbul özlemi de yavaş yavaş tükeniyordu.

Kısa bir süre sonra aşkı, sevgiyi tanımadan, görücü usulüyle yine kendileri gibi yoksul bir aile olan Çolak Halil'in kızı Esmâ ile evlenmişti. Esmâ, yoksul bir hayatın içinde büyüyen; sessiz, itaatkâr, kaderine razı ve çalışkan bir kızdı. İkisi de aşkın, sevginin, tutkunun ne olduğunu bilmeden; toplumun kendilerine sunduğu, adına örf, töre dedikleri kuralları yerine getirerek evliliklerini sürdürüyorlardı. Cehalet tabularla da birleşince evliliklerinin onuncu yılında dört çocukları olmuştu. Üçü erkek, son çocukları da kızdı. Kızın adını Elif koymuştu Salih. Tüm çocuklarını çok seviyordu, ama Elif bir başkaydı onun için. Hoyrat ve sert olan bu coğrafyada Elif, narin bir çiçek gibiydi Salih için. Akşamları yatma vakti geldiğinde Elif'i kucağına alıyor, siyah saçlarını okşarken ona masallar ve erişilmez öyküler anlatıyordu. Öykülerinde hep kendisi vardı. Umutlarını, gerçekleştiremeyen hayallerini kızıyla paylaşıyordu. Ona bir gün İstanbul'u, başka bir gün sevgiyi, kardeşliği bazen de Veyssel'i, Yunus'u ya da Pir Sultan'ı anlatıyordu.

Babasından kalan iki küçük tarla ile birkaç tane büyük-

baş hayvanı vardı. Onlardan elde ettiği sütle, peynirle, yığırtla çocuklarının karnını doyurmaya çalışıyordu. Ama çocuklar büyüdükçe yaşam daha bir zorlaşıyor, Salih'in çopur yüzünde derin çizgiler oluşuyordu. Kendisi okuyamamıştı. Çocuklarını okutmak istiyordu, ama bu yoksullukla çok zor görünüyordu. Böyle anlarda içine kapanır, hep İstanbul'u düşünüp, oraya gitmenin hayallerini kurardı. Çocukluk arkadaşları Arif bundan dört sene önce İstanbul'a gitmişti. Geçen hafta izinli olarak köye geldiğinde, köy kahvesinde günlerce İstanbul'u ve oradaki güzellikleri abartarak anlatmıştı. Bir apartmanda kapılık yapıyor, cumartesi ve pazar günleri de işportacılık yaptığını şehrin kenar semtlerinde güzel bir gecekondu olduğunu, tüm çocuklarının da okula gittiğini ballandıra ballandıra anlatıyordu. Salih'e de: "Oğlum burada çürüyorsun. Biraz cesaretli ol, sen de İstanbul'a gel. Bari çocukların hayatı kurtulsun. Sana da bir kapıcılık işi buluruz, Esmâ da evlere temizliğe gider. Çocukların da okur. Bak Kör Seydi'lerin oğlu Hasan da gitmişti. Şimdi altında bir arabası bile var. Fabrikada şef olmuş. Sen sümüklü Hasan kadar da mı olamıyorsun!" diyerek Salih'in aklını çeliyordu. Salih kararsızdı, Salih çaresizdi, Salih korkuyordu. Küçük Elif uyumuştı, kızını sarsmadan yatağa koydu. Derin bir iç çekerek yoksulluğun her haliyle kendisini gösterdiği evini ve çocuklarını izledi. Evdeki her şey kendisini boğuyordu. Yüreği sıkıştı, çocuklarına tek tek baktı. Ne kadar masum ve zavallıydılar. Döndü, yanında uyuyan karısı Esmâ'ya baktı. Zor şartlar Esmâ'yı yıpratmıştı. Olduğundan çok daha yaşlı görünüyordu. Onun da yüzünde derin çizgiler ve kırışıklıklar oluşmuştu.

Esmâ güzel, Esmâ kadersiz, Esmâ gençliğini, kadınlığını yaşayamadan yaşlanan ve sonunda yaşamadan ölecek olan Esmâ. Salih iyice hüznünlendi. Çocukları ve karısı onun eline bakıyorlardı. Ama o onlara insanca yaşayabilecekleri bir hayat verememişti. Hep sıkıntı, hep yokluk çekmişlerdi. Ama çocukları ve karısı bir gün bile olsa bu hayata isyan etmemişlerdi. Esmâ fazla konuşmayan sessiz biriydi. Salih konuşurken onu dikkatle dinler, bir kedi gibi türkçeğe ona soku-lurdu. Salih birkaç kez Esmâ'yı ıssız bir köşede ağlarken görmüş, nedenini sorduğunda Esmâ hiçbir şey söylemeden başını önüne eğerek oradan uzaklaşmıştı. Tüm bu sıkıntılar içinde uyku ağır basmış ve Salih uyumuştı. Düşlerinde hep İstanbul ve gelecek güzel vardı.

Günler hızla geçiyor, Salih'in içindeki İstanbul ateşi parlamaya devam ediyordu. Artık iyice kafasına koymuştu. Bedeli ne olursa olsun her şeyi göze alıyordu, İstanbul'a göçecekti. Ama bu fikrini daha karısına ve çocuklarına açma-

mişti. Salih'in sıkıntıları ve korkuları çok fazlaydı. Düşünüyordu, bu yaştan sonra o şehirde ne yapabilirdi? İşin içinde perişan olmak da vardı. Ama içindeki özlem o kadar büyüktü ki özlemi korkularını yeniyor, içinde fırtınalar kopuyordu. İnanmak başarının yarısıydı, inanıyordu ve başaracaktı. Kimselere söylemeden askerlik arkadaşı Arif'e mektup yazmış ve niyetini açıklamıştı. Arif'ten yardım istiyor, ne yapabileceğini soruyordu. Arif ona yardım edeceğini, kısa bir süre sonra köye geleceğini, geldiğinde de bu işi çözeceğini söylüyordu. Salih sevinmişti. Arif'in kendisine yardımcı olacağını belirtmesi onu iyice umutlandırmıştı. Artık Arif'in gelmesini dört gözle bekliyordu.

Zamanı gelmişti, konuyu karısına ve çocuklarına da açacaktı. Akşam yemekten sonra karısını ve çocuklarını başına toplayarak konuşmaya başladı:

- Esmâ, kadını, uzun zamandır kafamda beni meşgul eden bir konu var. Şimdi bunu sizlerle paylaşmak istiyorum. Biliyorsunuz hayat bize pek fazla gülme şansı vermedi. Ben ve sizler tarlada, bahçede ölümüne çalışmamıza rağmen, insanca yaşayacağımız bir hayata kavuşamadık. Bazen aç uyduk bazen üşüdük. Zaman geldi yavan ekmeğimize katık bulamadık. Sizlere yeni elbiseler, ayakkabılar alamadım. Onun bunun verdiği eski elbiselerle, yamalı pantolonlarla idare ettik. Sizler böyle bir yaşamı hak etmemiştiniz. Günlerce kimselere göstermeden kanlı gözyaşlarını yüreğine akıttım. Bir şeyler yapmalıydım. Eğer bu yoksul köyde kalmaya devam edersek, asla rahata erişeceğimiz bir hayatımız olmayacak. Kerem'in istediği o futbol topunu, Metin'in istediği o oyuncak arabayı, Kemal'e söz verip alamadığım hikâye kitaplarını asla alamayacağım. Oyuncanın ne olduğunu bilmeden büyüyen minik Elif'im. Bunlar beni eziyor ve sizler karşısında küçülüyordum. Bir şeyler yapmalıydım, bu çilemiz kaderimiz olmamalıydı. Çok düşündüm ve kararımı verdim. Buradan ayrılacağız, büyük bir şehre yani İstanbul'a göçeceğiz.

Arif'e mektup yazdım, bana bir iş ayarladığını söylüyor. Bir de gecekondu tutmuş. Arif önümüzdeki hafta köye gelecek. O gelmeden bütün hazırlıklarımızı yapmalıyız. Tarlaları, evi ve hayvanlarımızı satmak zorundayız. İşte benim düşüncelerim bunlar, sizler ne dersiniz?

Salih, Esmâ'nın ve çocukların yüzlerine tek tek baktı. Ama hiçbirinde heyecan, ya da sevinç ifadesi yoktu. Hepsi bu yoksul hayatı öylesine benimsemişlerdi ki olumlu ya da olumsuz bir tepkileri yoktu. Karısına döndü:

- Esmâ, sen bir şey söylemeyecek misin?

Esmâ kara gözlerini kocasının gözlerine dikerek, sevgi ve saygı dolu bir ifadeyle:

- Ne diyeyim bey, hayırlısı olsun. Sen doğruyu bilir ve düşünürsün. Sana hep güvendim ve hep güveneceğim.

Salih, karısının bu sözlerine hem sevinmiş hem de duygulanmıştı.

- Sağolasın Esmâ, ben de bu güveninizi boşa çıkartma-

yacağım.

Çocuklarını, inanın bu İstanbul'a göçü sizler için istiyorum. Biz gün görmedik, biz yaşamadık... Ama inanıyorum, sizin göreceğiniz güzel günleriniz var. Ben inanıyorum, siz de inanın.

Sonraki günlerde Salih heyecanla ve biraz da endişeyle bütün hazırlıklarını yapmış, tarlasını ve evini yok fiyatına satmıştı.

Bir hafta sonra Arif geldiğinde tüm hazırlıkları bitmişti. Arif de işleri ayarladığını bir sorun olmadığını belirtmişti.

Bir cumartesi günü kapılarının önüne gelen kamyon, kırk yılını verdiği toprağından ayrılırken, toprağının kırk yılda verdiklerini yüklüyordu. Birkaç döşek, yorgan, iki tane köy kilimi, Esmâ'nın kendi eliyle dokuduğu çeyizlik halısı ve birkaç parça da mutfak eşyası kamyonun ancak yarısını doldurabilmişti. Vedalaşmalar ve gözyaşlarından sonra kamyon, yıkık ve bakımsız evlerin arasından yavaş yavaş köyü terk ediyordu. Sıkışıkları şoför mahallinde kimse konuşmuyordu. Herkes yaşanan gözlerini birbirinden saklamaya çalışırken, belki de bir daha asla göremeyecekleri bu toprakları son kez acı ve hüznle seyrediyorlardı.

Salih, ömrünün kırk yılının geçtiği baba yurdunu terk ederken anılarına dalmış, ama güzelliklerden çok acıları hatırlamıştı. Artık onun ve çocuklarının memleketleri, doğdukları yer değil doyacakları yer olacaktı.

Köyden ayrılalı yaklaşık yirmi saat olmuştu. Kamyon ağır ağır içindeki umut yolcuları ile yol alırken şoför, Salih ve Esmâ'nın dışında çocuklar uyuyorlardı. Salih gözünü bile kırpmamıştı. Kucağında her şeyden habersiz uyuyan Elif'e sıkı sıkı sarılıyor, siyah saçlarından öpüp kokluyordu. Arabanın teybinden yayılan hüznü bir türkünün sözleri kamyonun içine doluyor, oradan da Salih'in yüreğine saplanıyordu. Bir bilinmeyene doğru karanlıkları delen bir kuyruklu yıldız gibi akıp gidiyorlardı. Saatler geçmiş ve İstanbul'a iyice yaklaşmışlardı. Başlayan yağmur camlara çarparken, Salih'in yüreğinde fırtınalar kopuyor, şimşekler çakıyordu. Ve nihayet buğulu camın arkasından, yağmur tanelerinin izin verdiği ölçüde tüm azameti ile yedi tepeli şehir İstanbul görünmüştü.

Salih hayranlık ve korku karışımı bir duygu ile bakarken ürperdiğini hissetti. Bu kalabalıkların içine dalecekler ve oradan kendilerine bir gelecek arayacaklardı. Bu devle cücenin savaşına benziyordu. Başını çevirdiğinde, Esmâ'nın korkuyla açılmış gözleriyle karşılaştı. O gözlerdeki yaşlı gören Salih, artık kendine tutamadı. Kanı koca ilk defa çekinmeden birbirine sarılarak ağlıyorlardı; şoförün şaşkın bakışları arasında. Sıcak ve tuzlu gözyaşları birbirine karışırken, küçük Kemal de uyanmış, yolun kenarındaki yazıyı okumaya çalışıyordu...

İSTANBUL'A HOŞGELDİNİZ...

TIBBİ BİTKİ - İLAÇ ETKİLEŞMELERİ

Prof. Dr. Ömür DEMİREZER*

Türkiye'nin yüzölçümü, dünya kara yüzölçümü-nün % 0.53'ünü, ülkemizdeki bitki türleri dünyadaki bitki türlerinin % 3.6'sını oluşturmaktadır. Bu oran oldukça yüksek bir orandır. Geleneksel tedavi zenginli-ğimizi düşündüğümüzde bu oranın önemi bir kez da-ha ortaya çıkmaktadır. Ekolojik değerler yönünden, tarımsal üretim, ihracat, ilaç endüstrisi, sağlık yönün-den tıbbi bitkiler büyük önem taşımaktadır. Tıbbi bit-kilerden tedavi amacıyla yararlanırken, her şey doğa-da var derken, doğanın tahrip edilmesine katkıda bu-lunulmamalıdır. Doğanın bilinçsizce katledilmesine hepimiz elbirliği ile engel olmalıyız. Bazı kişiler tara-fından dağ bayır dolaşarak, cinsini ve türünü bilme-dikleri bitkilerin toplanarak satışa sunulması ve tıbbi önerilerde bulunulması hiç doğru değildir. Bitkilerin doğru olarak tayin edilmesinde ancak botanikçiler söz sahibi olabilirler. Ekonomik ve tedavi değeri olan bir bitkinin kültüre alınması uygundur. Bunun için de bit-ki seçiminin çok iyi yapılması gerekmektedir. Ticari kaygılar, halk sağlığının önüne geçtiğinde sahtecilik ya da yanlış yönlendirmeler ile her bitki veya rahatsız-lığın modası olmaya başlamıştır. Son günlerde antiok-sidan, keten tohumu, aleo vera, omega 3, üzüm çekir-deği, yeşil çay, enginar, ısırgan en fazla duyduğumuz sözcüklerdir.

Bitkiler, halk arasında yaygın inanışta olduğu gi-bi çok masum değildirler. Tıbbi bitkilerin de tıpkı kimyasal sentetik ilaçlar gibi tedavi edici etkileri ol-duğu gibi yan etkileri ve doz aşımında toksik, yani ze-hirli etkileri de bulunabilir.

Bitkilerle tedavi, insanlara psikolojik olarak bir huzur sağlamaktadır. Hemen herkes duyduklarını uy-gulayarak kendini daha sağlıklı hissetmektedir. An-cak, bitkileri tedavi alanında kullanırken dikkatli ol-mak gerekir. Tıbbi bitkisel ürünlerin de ruhsatlandırıl-maları gerekmektedir.

Tıbbi bitkisel ürünler dosyasında:

- Ham madde ve yardımcı madde analiz yöntem-leri,
- Etken madde olarak kullanılan bitkisel ürünün detaylı tarihi,
- Kalite kontrol yöntemleri,
- Üretim yöntemi,
- Bitmiş ürün kontrolleri,
- Stabilitate (dayanıklılık) testleri,
- Kullanım kılavuzu bilgileri,

- İç-dış ambalaj bilgileri,
- Farmakolojik-toksikolojik bilgiler (etkinlik-gü-venilirlik) bulunmalıdır.

Bitkiler ilaç, gıda ve kozmetik amaçla kullanılabi-lir. Aynı bitki farklı ülkelerde farklı statülerde değ-erlendirilmektedir. Örneğin; Türkiye'de yetişmemesine rağmen herkesin yakından tanıdığı ginkgo biloba bit-kisi Almanya, Fransa ve İspanya'da ilaç, İtalya'da gı-da, İngiltere ve İskandinav ülkelerinde ise sağlıklı gı-da kapsamında değerlendirilmektedir.

Bitkisel ürünler gelişigüzel kullanılmamalıdır. Mutlaka ruhsatlı olmalıdır. Çünkü ilaçlarla veya diğer bitkisel ürünlerle etkileşimler söz konusu olabilir. İlaçlar; diğer ilaçlarla, gıdalarla, alkol ile ve diğer bit-kisel ürünlerle etkileşebilir. Özellikle yaşlılar ve ço-cuklar için ciddi sonuçlar doğurabilir. Bir ilaç diğeri-nin emilimi, vücut içindeki dağılımı, metabolizması ve atılımına etki edebilir. Ayrıca bir ilaç diğeri-nin vü-cuda yararlı olacağı miktarı azaltabilir veya çoğaltabi-lir. Örneğin; antiasitler tetrasiklin grubu antibiyotikle-rin emilimini azaltır. Bazı ilaçlar diğer ilaçların böb-rek yolu ile atılımını engeller ve bu ilaçlar böbrekler-de birikerek vücut için zararlı hale gelebilir. Bitki-ilâç etkileşimleri de aynı şekildedir. Özellikle yüksek tan-siyona sahip kişiler idrar artırıcı (diüretik) ilaçları kul-lanırlar, bu ilaçları kullanırken zararsız diye ısırgan ya-da karahindiba kullanırsa diüretik (idrar artırıcı) etki artar. Bunun sonucunda da hipotansiyon (düşük tansi-yon) riski ortaya çıkabilir. Yine bir hasta pıhtılaşmayı önleyici (antikoagulan) bir ilaç kullanıyorsa ve aynı zamanda sarımsak veya ginkgo preparatlarını alırsa etki artar, agrimonia (koyunotu, kıızıyaprak, kasıkotu, fıtıkotu) alırsa etki azalır. Hypricum (kantaron=St. John's worth) bitkisi antidepresanların (depresyona karşı kullanılan ilaçlar) etkisini artırır. Rosmarinus (biberiye) bitkisi ise antidiyabetiklerin etkisini azaltır.

Böbrek nakli geçirmiş hastalarda birkaç yıl sik-losporin tedavisi yapılmaktadır. Aynı zamanda St. John's worth (kantaron) alınır, siklosporin konsan-trasyonu aniden düşer. St. John's worth alımı durdu-rulduğunda siklosporin konsantrasyonu normale dö-ner. Burada organ reddi söz konusu olduğu için du-rum çok vahim olabilir. Echinacea'da klinik olarak ilaç etkileşimleri rapor edilmemiştir.

Sarımsak, yağ (lipit) düşürücü etkiye sahiptir. Antikoagulan tedavi gören hasta, aynı zamanda sa-

rımsak tüketiyorsa pıhtılaşmaya karşı etki artar ve kanama riski ortaya çıkabilir. Warfarin ile etkileşimleri de bu yöndedir. En iyi tanınan bitki olarak sarımsak buna örnek olarak verilebilir. Sarımsak, içinde bulunan sülfür bileşiklerinden dolayı immün-stimülan etkiye sahiptir, dolayısı ile kanserden koruyucu etki oluşturmaktadır. Ayrıca kolesterol düşürücü etkisi, damarlardaki kireçlenmeyi önleyici, tansiyon düşürücü, damar genişletici etkileri bulunmaktadır. Fakat alerjik kontakt dermatit ve astıma neden olabilir. Kg başına 500 mg yendiğinde karaciğer enzim tablosunda değişimler ortaya çıkarır. Sperm hareketliliğini azaltır. Bu etkilerin bazıları kurutulmuş ve toz edilmiş sarımsakla olurken, bir kısım etki de taze olarak yendiğinde oluşur.

Ginkgo ile omoprezol (proton pompa inhibitörü) etkileşmesi söz konusudur. Aloe vera anestezipler ile etkileşir. Zencefil (ginger), yaban mersini (bilberry), gümüş düğme (feverfew), gibi bitkiler ağrı kesici ilaçlarla etkileşir.

İnsan CYP izoenzimleri pek çok maddenin metabolizasyonunda (vücutta değişip yararlı hale gelmesi) önemli rol oynar. Bu enzimler üzerinde yapılan bir çalışmada yeşil çay ve üzüm çekirdeğinin, CYP enzimlerinin etkisini güçlü olarak engellediği gözlenmiştir. Yeşil çay, CYP3A'nın etkisini ince barsakta engeller, fakat karaciğerde tam tersine bir etki oluşturur.

Kanser hastaları genellikle bitkilerden medet umarlar. Avrupa ülkelerinde yapılan bir araştırmada kanser hastalarının % 35.9'unun bitkisel tedavi uyguladığı saptanmıştır. **UYARI:** Bitkiler tarafından uyarılan CYP izoenzimler kanser kemoterapisini engelleyebilir.

Belki hemen herkesin etkileşimler konusunda en fazla bildiği madde alkoldür. Antidepresan ilaç alan bir kişi alkol alırsa yatıştırıcı etki artar. Alzheimer hastalığında kullanılan asetilkolin esteraz inhibitörü ilaçlar alınırken, alkol alınırsa kanda alkol miktarı artar. Warfarin ile birlikte alındığında ise antikoagulan (pıhtılaşmayı önleyici) etki artmaktadır.

Antikonvulzanlar, siklosporin, digoksin, doğum kontrol hapları ve teofillin, warfarin'in kandaki seviyesini düşürür.

Bitkisel ya da sentetik bütün ilaçlar su ile içilmelidir. Çay, süt ya da meyve suyu ile ilaç içilmesi sakıncalıdır. Örneğin; greyfurt suyu bazı ilaçların etkisini artırır, fakat çok yakın bir meyve olan portakalın suyu ile bu etkileşme görülmez. Greyfurt suyu, angina ve hipertansiyonda kullanılan nifedipin gibi ca-kanal blokerlerinin plazma konsantrasyonlarını artırır.

Bazı gıdalarla da etkileşim söz konusudur:

Peynir, fasulye, bira mayası tiramin içerir, MAO inhibitör ilaçlar üzerinde baskı yapar, hipertansiyona neden olur, baş ağrısı oluşabilir.

Sonuç olarak, bitkisel ürünler diğer ilaçlarla etkileşime girebilir. Eğer alınacaksa mutlaka doktor veya eczacıya danışılmalıdır. Eğer ameliyat öncesi bitkisel ürün alınmışsa, anestezipler ve antikoagulanlarla muhtemel ilaç etkileşmesini dikkate almak için doktor mutlaka bilgilendirilmelidir. Dolayısı ile bitki-ilac etkileşmelerinden bütün sağlık mensupları, hastalar ve tüketiciler haberdar olmalı ve ona göre önlem almalıdırlar.

* Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi,
Farmakognozi Anabilim Dalı Başkanı
Farmakognozi ve Fitoterapi Derneği Başkanı

Değerli okurlarımız,

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nin
2006 yılı abone bağışı 25 YTL'dir.

2005 yılı abone bağışlarını hâlâ göndermemiş olanların
(20 YTL), yeni yıl abone bağışlarını da dahil ederek
45 YTL olarak Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin
101843 no.lu Posta Çeki hesabına
yatırmalarını önemle rica ederiz.

HARİTASIZ YÜZLER

Osman BOLULU

Kâğıt dendi mi yazı düşer aklınıza ya da kitap. Kitaplaşmış yazı; dilin işlenmiş, süzgeçlerden geçirilmişidir, damıtık sözdür: Düşüncenizi gıdıklar, algılama ve imgelemenizi dalgalandırır; durgun gölün devinimsizliğinden kurtarır. Beyniniz miskin değil, üretkendir artık. Neleri yoklamaz, hangi gizleri delik deşik etmez ki öylesi bir beyin!.. Gözünüze erim, kaslarınıza devinim getirir; ayağınıza yol gösterir, elinizi işe kaşındırır; düşlerinize kanat takar, dilinizi domurtur, çiçeklendirir o kıpır kıpır beyin. Yazacaksınız, gözünüzden, algınızdan içinizin defterine... İşte o kâğıda.

İnsan da yazılacak bir ak kâğıt, okunası -bilgelik örgütü- kitap değil mi? Gerçek insan sayısına dahil her yüzün derinliğinde ya anlatamamak sancısı ya da anlamak erinci yatmaz mı? Bunun dışı uç verişini sezinlemez miyiz?

O yüzlerden etkilenim / tepkilenim, dürtükler sizi. Önünüzde bir kâğıt peçete olsa yazacaksınız. İsterse kasap kâğıdı olsun, ona dökeceksiniz duygularınızı, düşüncelerinizi. Sabun köpüğü gibi uçup gitmesin. O da ne?.. O apak gördüğünüz kâğıt kaygan mı kaygan, yağlı mı yağlı: Mürekkep tutmuyor, hiçbir şeyin izini geçiremiyorsunuz üstüne. Oysa siz onu gördüğünüzde ne kadar sevinmişsiniz, nasıl umutlanmışsınız. Kaleminiz aracılığıyla dertleşecektiniz onunla. Düşlerinizi paylaşacak; beyinden beyine köprüler kuracaksınız. Düşünüş üretimine girecektiniz. Üretilen anlam ister üzünçlü ister sevinçli olsun, kuşaktan kuşağa eklenip gidecek, insanlığın belleğine yazılacak, geleceğe çıkarım gömüsü olacaktı. Yazık! Kaleminiz elinizde, diliniz kekeme, düşleriniz vurguna uğramış. Anladım ya da anlamadım dedikleriniz, pazarını bulamayacak malmış da, yükü sırtınızda kalakalmış. Ne indirebiliyorsunuz, ne atabiliyor, ne de satabiliyorsunuz.

Üstünde bir yazı varsa okuyup algılanabilirim, yazısızsa ona yazarak anlam katkılatabilirim umusuyla yaklaştığınız, yazı tutmaz boş kâğıt. Ama bildiğiniz, endüstri işi kâğıtlardan değil, doğal yaratım: Nüfusta sayıyı çoğaltan insan yüzü. Hiçbir sözü söylemi; kıvancısı tasayı iyeliğine almamışından... Uzak-tan fotoğrafını görseydiniz, belki de imrenecektiniz ona. Âşık bile olabilirdiniz, o, oranlı biçime, o insan-sı görünümüne.

Ne varsa, anlamaya, anlatmaya konudur diyebiliriz, kolayından. İnsan anlama ve anlatmanın yaratıcısı, taşıyıcısı. Anlamı ala vere ötekini tanır, çoğalır insanlık. İş varsılığı genişler, birbirleriyle elleşir kaynaşır. İşte o birleşimin gücüyle kendisini kuşatan çemberi kırar; özdeksel, tinsel genlik edinir de esen yaşar. Böylesi insanların yüzü dümdüz değildir. Bir coğrafyası vardır; deresi tepesi, doruğu enginiyle; mevsimlerine göre çiçek açan, yaprak döken; üşüten, ısıtan iklimiyle. Bu görünüm ve değişimleri, olumlu olumsuz anlamlarıyla insanın yüzüne yazılır, gözünde parlar söner, elinde ayağında devinim, kıvrım tutukluk yaratır. Okursunuz: Bir anlam haritasıdır insan, özellikle de yüzü: Apaçık, kısık, saklanmış biçimde, o kişinin iç izini bulursunuz yüzünde. Yüzler anlamın topografyası, anlam alışverişinin pazarı... O topografyayı tanımadan, o pazardan alışveriş etmeden, insan birbirini anlamlandıramaz.

Öyle yüzler görüyorum ki, yumurtadan yuvarlak; sekilenilecek bir kıyıcığın bile yok, ona konuk olamazsınız; anlamaktan ve anlatmaktan öylesine soyutlanmış ki üstünde ne bir sevinç kanat vuruyor, ne bir üzüncü kıvranıyor. Donuk bir göl yüzü, buzu yalınkat. Üstünde anlam arayışına çıksanız, kırılacak, soğuk derinliğinde yitip gideceksiniz.

İç fırtınalardan kırılmış dalların yaprakları düşmemiş üstüne, düşlem ateşinden bir yanık kalmamış köşesinde bucağında, öfkesinin dumanı ağmamış, şöyle uzak bir kıyıcığın, sevinç çiçeklerinin açtığına tanıklık yok yanında yöresinde. Çiçeğimsi görüntüleri, birer kaba ve ruhsuz yapım. Kırıksız, izsiz, yarasız beresiz yüzleri. O inişsiz çıkışsız, inadına raspa-lanmış, sinek kaydısına cilalı yüzleri; düşüncenin ayak basmadığı, keşifsiz topraklara, haritası çıkarılmamış bir coğrafyaya benzetiyorum. Neresinde ne var, neresi gidilesi, ne yanı gelinesi? Yönü yönlemi, yolu yolağı belirtilmemiş. Düzlüğü var mı, bitkel mi, doruğuna çıksanız, başınızdan yorgunluğun tozunu alır mı, yeli? Ne bir anlam alabiliyorum o yüzlerden, ne de bir anlam aktarma olanağı var onlara.

Anlamanın, anlatmanın izi düşmemiş yüzler üşütüyor beni. Karşılaştıkça merhaba bayan sayı, merhaba bay sayı diyesim geliyor. İnsanlığa ayıp olur diye susup teğet geçiyorum.

AĞIN'A ÖZLEM

Mustafa YORULMAZ

Ağın dedikleri küçük bir şehir
Yanından akardı koca bir nehir
Taşından toprağından mı nedir
Gurbetlerde kaldığımdan zahir
Ben Ağın'ı özlerim

Sabanın arkasında çift sürene
Şahrayı tarladan harmana getirene
Üstünden dolanıp dönen dövene
Ak topraklar gelince gözüüm önüne
Ben Ağın'ı özlerim

Meşe biter, keklik öter dağında
Gelin kızlar türkü yakar bağında
Düğün olur halay çeker Ağın'da
Tam olgunluk çağında
Ben Ağın'ı özlerim

Akşam olup gün batınca
Tarhana çorbasına kaşık çalınca
Hayale dalıp maziye anınca
Ardından da bir sigara yakınca
Ben Ağın'ı özlerim

Herkes bilir ki ben gurbetteyim
Gözle görülmez bir alemdeyim
Bacasında baykuş öten viraneyim
Ne deli ne de divaneyim
Ben Ağın'ı özlerim

Hasretin içimde kor dayanamazım
Yazarım, yazarım anlatamazım
Elli yıldır akar durulmazım
Adın ne diye sorulmazım
Ben Ağınlı Mustafa Yorulmazım

ERMENİLER ve ERMENİ SORUNUNA GENEL BİR BAKIŞ

Dt. Erhan ÇATALTAŞ

Tarihin ilk çağlarından beri Anadolu; Ortadoğu, Ortaasya ve Uzakdoğu'ya açılan yolların başlangıç noktası olmuş ve birçok kavmin aşırı ilgisini çekmiştir.

İlkçağlardaki Kralyolu, Roma'yı Ortadoğu'ya bağlayan İstanbul-Tebriz Yolu ve İpekyolu, Avrupa-Asya ilişkilerinde önemli roller üstlenmiştir. Pers Kralı Dara, Anadolu üzerinden Çanakkale Boğazı'nı geçip Greklerle savaşmış; Büyük İskender bu yoldan Hindistan'a inmiş, Romalılar bu yoldan Mısır'ı istila etmiş; Haçlı Seferleri bu yoldan yapılmış; atalarımız bu yoldan Avrupa'nın kalbine girmiştir. Marko Polo bu yoldan Moğolistan-Çin'e gitmiş; İbni Batuta ve tarihçi Herodot bu yolu kullanmışlardır.

XIX. yüzyıl sonu ile XX. yüzyıl başlarında bulunan petrol, bölgeyi iyice cazip hale getirmiştir. Dolayısıyla da emperyalist ülkelerin bölge üzerindeki hürs ve arzularını en üst seviyeye çıkarmıştır.

Ancak Osmanlı İmparatorluğu'nun bölge üzerindeki hakimiyeti bu hürsa gem vurmuş, emperyalist devletler de türlü dalaverelerle Osmanlı'yı "Hasta adam" haline getirip bölgeyi ele geçirmeye çalışmışlardır. İngiltere'nin Arabistan'da çıkardığı isyanlar; Yunan, Bulgar ve Sırp'ların milliyetçilik duygularının köriklenip İstanbul kapılarına dayandırılmaları, Rusya'nın Doğu Anadolu'yu işgale kalkışmaları, bu hürs ve arzusunun fiiliyata geçirilmesidir. Fransızlar da özellikle Kanuni Sultan Süleyman'ın kralları 'Fransuva'ya yazdığı mektubun ezikliği'ni üzerinden atamayıp her fırsatta kuyumuzu kazmışlardır.

Emperyalist devletler, hasta adam Osmanlı İmparatorluğu'na son darbeyi vurmak için Çanakkale'ye saldırdılar. Hiçbir şekilde ilgimiz ve ilişkimiz olmayan Avustralya ve Yeni Zelanda'dan bile asker getirdiler. Ama Miralay Mustafa Kemal'in kumanda ettiği ordumuzdan derslerini alarak 'Geldikleri gibi gittiler.'

Bu savaşta askerlerimizin gösterdiği cesaret, yurt ve insan severlik, Yeni Zelanda ve Avustralyalılara (Anzaklara) vatan sevgisinin ne olduğunu öğretti. Bu savaş, Kurtuluş Savaşı'nın da provası oldu. Çanakkale Savaşı'na kadar padişah ve halife için savaşan ordumuz, Çanakkale Savaşı'ndan itibaren çok daha kutsal olduğunu idrak ettiği memleket ve millet için savaşmaya başladı.

Bununla da kalmayan, başta gene Fransa ve İngiltere,

Yunanistan'ı Bizans İmparatorluğu'nu yeniden kurmak hayali ile Anadolu'yu işgal etmeleri için İzmir'e çıkardılar. Fakat Mustafa Kemal Paşa'nın kişilik ve kumandasındaki ordumuz Yunanlıları tarihlerinin en büyük hezimetine uğrattı.

"Anadolu'ya hakim olan Ortadoğu'yu elinde tutar" hükmünce, Osmanlı İmparatorluğu'nun son günlerinden bu güne kadar, türlü çeşitli şekilde bizi yıkmaya, yok etmeye çalıştılar. Yakın tarihimize baktığımızda, Ermeni ve Kürt kökenli yurttaşlarımızdan bir bölümünü ayaklandırıp gelişmemize engel olmaya çalıştılar. Oysa ki biz altı yüz yıldır Ermeni ve Kürt kökenli vatandaşlarımızı kendimiz bilip, ayrı gayrı göstermeden, inançlarına saygı göstererek beraber yaşadık. İyi günde kötü günde daima dost olduk. Beraber aç kaldık, beraber doyduk, kız alıp verdik. Ölülerimize beraber ağladık, doğumları beraber kutladık. Savaşlarda omuz omuza çarpışıp birlikte şehit ya da gazi olduk. 'SARI GELİN'i birlikte okuduk.

"ERMENİ DAVASI" nasıl başladı:

1877 1. Meşrutiyet Meclisi'ne, "Kanun-u Esasi'ye göre her 500 bin erkek nüfusa bir mebus intihap olunacaktı.

Ancak nüfusun yalnızca yüzde biri okur yazar olduğundan, mecliste ulema ve eşraf yer aldı. Asker girmedi bu meclise. Gene Kanun-u Esasi'ye göre, 180 (yüz seksen) İslam, 60 (altmış) Hristiyan mebus gönderilmişti.

1877'de Rusya-Osmanlı İmparatorluğu'na harp ilan etti. Tarihimizdeki 93 Harbi diye bilinen harpti bu. Harp ilanının mecliste okunması üzerine Erzurum Ermeni mebuslarından Hamazasp Efendi şöyle konuştu;

"Senelerden beri Rusya, Hristiyanları korumak ve sile ve hilesi ile meydana çıkmıştır. Giriştiği desiseler malumdur. Fakat biz Hristiyanlar, halimizden memnun olup asla himayeye ihtiyacımız yoktur. Şu kadarını da beyan edeyim ki Ermeni milleti beş yüz seneden beri Osmanlı Devleti'nden tam bir himaye ve asayiş görmüştür.

Ben Erzurum mebusu bir Ermeniyim. Bundan 48 yıl önce, 1828-1829 Osmanlı-Rus Harbi sırasında bin türlü hile ile kandırılıp Rusya'ya göçertilen 100 bin Ermeni, orada hakikati gördükten sonra tekrar anavatanına dönmek mecburiyetinde kaldılar. Ve burada yeniden şefkat ve himaye görmüşlerdir. Ben Osmanlı Devleti denilen bir ba-

banın evladiyım ki, şimdi bu mecliste millet mebusluğu sıfatı ile şereflenmiş bulunuyorum.

Şimdi Erzurum'da her türlü mal fedakârlığında bulundukları gibi Ermeni gençleri de Müslüman kardeşleri ile beraber silah elde taburlar teşkil etmekte ve müşterek düşmana karşı koşmaktadır.”

Edirne mebusu Ermeni Rupen Efendi ise, “Edirne vilayetindeki Ermeni nüfusuna bakılırsa, kendisinin burada hatta mebus olarak bulunması bile mümkün olmayacağını ve fakat devletin İslam-Hıristiyan farkı gözetmeksizin bunları bu sıralarda bir arada bulundurmak gibi yüksek siyasetin eseri olarak kendisine meclise gelmek imkânı verildiğine” işaret etti.

(Şevket Süreyya Aydemir: *Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa*)

13 Temmuz 1877 Berlin Anlaşması ile ilk defa Ermeni Davası ortaya çıktı. “Ermenilerle meskün vilayetlerde Osmanlı hükümeti vakit kaybetmeden ıslahata girecekti (Madde 61).

Bu madde ile artık Ermeni Davası da avukatlıklarına soyunan garp devletlerinin elinde bir baskı konusu oldu.

İmparatorluk nasıl battı:

Colomb'un Amerika'yı keşfinden (1492) itibaren, “sömürsüz bir ülkenin egemenlik alanını genişletmesinin mümkün olamayacağı” kanaatine varan Almanya dışındaki Avrupa devletleri, Atlantik'ten Hint Okyanusu'na; Hint Okyanusu'ndan Büyük Okyanus'a kadar sömürgelerini kurdular. Almanya ise ulusal birliğini 1800'lü yılların ikinci yarısında gerçekleştirdi. Ancak bu yıllarda sömürge yapacak toprak bulamayıp, Orta Asya'ya kadar uzanmak hayali ile 1. Dünya Savaşı'nı başlattı. Almanya'nın ayak oyunları ve onlara aldanan Harbiye Nazırı Enver Paşa, kaçan Goben ve Breslau zırhlılarını satın aldı. Mürettebata fes giydirip Osmanlı yaptıktan sonra, hükümete dahi haber vermeden Sivastopol'u bombardıman ettirerek bizleri fiilen 1. Dünya Savaşı'na soktu. Ekonomik durum vs. konumuz dışındadır.

Birinci Dünya Savaşı'na girmemizi fırsat bilen İngiltere, Fransa ve Amerika ile topraklarımızda öteden beri gözü olan Rusya, doğuda Ermenileri örgütleyerek Kafkasya'ya ve Rusya'daki Ermenileri de Doğu Anadolu'ya nakledip alaylar kurdular. Başlarına da Antranik ve Kanayan isimli iki komiteciyi general ilan edip, “özgürlük” oylaması ile isyanı başlattılar (1815).

Bu sırada Osmanlı ordusu Galiçya'da, Arabistan'da ve doğuda Ruslarla savaş halindeydi. Ve Rusya'da Çar-

lık devrilmişti. Yeni yapılanan Rus ordusu, doğuda Osmanlı'yla başa çıkamayınca, Ermenileri silahlandırıp orduyu arkadan vurmaya; sivil Türk halkına işkence ve zulüm yaptırmaya başladılar.

Neden 24 Nisan:

Rusların Ermenileri “bağımsızlık” vaadi ile örgütleyip, Osmanlı ile çatışmaya başlatması üzerine, 24 Nisan 1815 günü Osmanlı Devleti 2.345 silahlı Ermeni'yi tevkif etti. Tabii bu onlar için büyük kayıptı ve milli yas ilan ettiler. O gün bu gündür 24 Nisan'larda dünyada davalarını ayakta tutabilmek için gösteriler düzenlerler.

Taşnak Cemiyeti:

Osmanlı İmparatorluğu zamanında kurulan Ermeni İhtilal Komitesi'dir (1889). Bundan sonra adı geçecek olan Taşnak Cemiyeti'ni irdeleyelim şimdi de.

Osmanlı İmparatorluğu'nda 1878'e kadar “Ermeni meselesi” yoktu. Ermeniler “sadık tebaa” idi. 1876-1877 Osmanlı-Rus Savaşı'nın sonucundan yararlanmak isteyen Ermeniler, Patrik Nerses aracılığıyla Ermeni istekleri için Grandük Nikola'ya başvurdular. Amaçları, Bulgarlar gibi olaylar yaratarak Avrupa devletlerinin desteği ile bağımsız bir Ermenistan kurmaktır. Bu düşünce ile 1887'de Hınçak, 1889'da Taşnak Siyun (kısası adı ile Taşnak) ihtilalci komiteleri kuruldu. Hınçak ve Taşnakların çıkardıkları karışıklıklar yüzünden kanlı çatışmalar oldu. Bu olaylar üzerine Taşnak Komitesi, Avrupa devletlerine Ermeni taleplerini 7 madde halinde açıklayarak bunların yerine getirilmesini istedi. Osmanlı Devleti de İngiltere, Fransa ve Rusya'nın baskısından çekinerek genel af ilan etti. Ve Ermenilerin oturdukları bölgelere bir Osmanlı genel müfettişi ile Hıristiyan vali ve mutasarrıf tayin edeceğini ilan etti.

Parti, 1918 yılındaki Ermeni ayaklanmalarına öncülük etti. Çeşitli ülkelerde yaşayan Ermeniler'den de destek aldı. Rus sosyal devrimlerini de örnek alarak, terör yöntemlerini de benimseyen Taşnaklar, Kafkasya'da kurulan “Geçici Ermeni Hükümeti'nin” başına geçtiler.

2 Aralık 1918'de Ermenistan'ı işgal eden Ruslar tarafından iktidardan indirilip, çok geçmeden ülkeden kovuldular. Ama kin ve nefret tohumlarını diğer ülkelerin yeşertmelerinden de cesaret alarak Türkiye Cumhuriyeti'nin Hariciye mensuplarını katlettiler. Oysa ki tüm dünyada Hariciye mensupları bulundukları ülkelerin korunması altındadır.

(Devam edecek)

KARŞIKI TEPE

O. Sezai YÜCEL

Çantasından bir dilim peynirle hafif yanmış bir ekmek çıkardı. Ben yemeğimi bitirmiştim. Dedim ki:

- Bıkmadın mı buradan... niye başka yere tayini istemiyorsun, nedir bu halin?

Sustu, sessizlik uzun sürdü.

Çantasını kapadı. Ellerini sildiği kâğıdı köşeye attı. Geriye yaslandı, kollarını kavuşturdu. Başladı anlatmaya:

"İlk geldiğimiz zaman hanımla bir aylık evliydik. Evimizde hiçbir şeyimiz yoktu. Çok yoksulluk çektik. Sonralarını da zaten sen biliyorsun... ama olsun bir de ben anlatayım... Malum bunun dönüşü saat birdedir. Bazen tehirlir olur, saat biri, ikiyi de bulur. Eve giderdim, lambayı kırmış, camın önünde oturmuş beni bekliyor. Bu halini görünce kızar, bağırıp çağırırdım. 'Ay'ın doğuşunu seyrediyorum' der, beni beklediğini gizler, inkâr ederdi.

Burada çok kar yağar, tepedeki çamlar iyice kara gömülür. Biz Âsüman'la evde kaldığımız bazı akşamlarda tepeden ay'ın doğuşunu, rüzgârda çamların sallanışını seyrederdik. Gece çamlar bir acaip görünürler!... Hele iki tanesi var ki, Âsüman onları kavga eden, dövüşen iki dev'e benzetirdi.

Bir keresinde ışığı her zamanki gibi kırmış, çay içiyorduk. Zaten biraz sonra da yola gidecektim. Birden öyle bir rüzgâr esti ki, dev'e benzeyen çamlar birbirine girdiler. Âsüman da elindeki bardağı düşürdü, çocuğun bütün yüzü yandıydı.

Aradan yedi yıl geçmişti. Üçüncü çocuğumuzu bekliyorduk. Âsüman bir gün aniden hastalandı. Komşulara haber verdim. On bir treniyle yola git-

mem gerekiyordu. İzin alamadım. Çünkü yerime gidecek adam yoktu. Çarnaçar onu komşulara emanet edip gittim.

Dönüşümde bu benim küçük kızı kucağıma verdiler. Komşuların gözleri yaşlıydı. Beni teselliye çalışıyorlardı. Ruhunu teslim etmeden önce, "Beni kaldırın, biraz oturacağım" demiş.

Şöyle birkaç dakika bizim evin karşısındaki tepeye doğru bakmış ve öylece kalmış.

Ben ertesi gün öğlen üzeri yetişmiştim. Tam tepeye, iki çam ağacının arasına gömdük...

Bir defasında naklimi isteyecek oldum, vermediler. Ondan sonra da istemedim zaten.

Dün gece yoldan döndüm. Saat on birdi. İçeri girdim. Çocuklar idare lambasını kısıp, pencerenin önüne oturmuş, annelerinin mezarını seyredirken, beni bekliyorlardı. Ay yine tepenin ardından doğmuştu... Gün gibi her yer meydandaydı. Sustum, hiç sesimi çıkaramadım.

Yatarken, en küçük, 'Baba biliyor musun, annem bize el salladı' dedi. Öbür kardeşleri de onu tasdik ettiler.

Sonra ben pencerenin önüne oturdum. Hem seyrettim, hem de birkaç dua okudum. Uyuyakalmışım...

Buradan ayrıl diyorsun... Nasıl ayrılırsınız? Ben ayrılısam bile çocuklar annelerini bırakıp ayrılmıyorlar ki!.." dedi.

Baktım, boynu sağ tarafına doğru eğik duruyor, yanakları yol yol parlıyordu. O susmuştu... Ben de sustum gayri !...

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi

gelecek kuşaklara bırakacağımız en önemli kültür mirasımızdır. Bu nedenle, sizinle bağlantımızı koparmamamız açısından, lütfen adres, telefon değişikliklerinizi Derneğimize bildiriniz.

DEDEM

Pelin Damla KÖSEOĞLU

Bu yazıyı yazmak benim için ne kadar gurur vericiyse bir o kadar da zor. Size dedemi anlatmaktan gurur duyuyorum; sadece onun ruhunu onurlandırmak için değil, dedemin hayatındaki yerini sizinle paylaşmak için de değil. Bu yazıyı yazmak bana gurur veriyor, çünkü biliyorum ki çocuk da olsanız, yaşlı da olsanız bu satırları okurken dedemden bir şeyler öğreneceksiniz. Diğer yandan bu yazıyı yazmak bana çok, çok acı veriyor; çünkü dedemin beni, bizi ani terk edişini hissediyorum içimde; mezuniyetime, yüksek lisansıma, evliliğime, çocuğuma ve hayatımın gelecek safhalarındaki gelişmelere yetişememesine üzüliyorum. Oysa ben onun yanımda olmasını ne çok, ne çok isterdim...

Size 3 Ocak 2006 gününün içinden neler kopardığımı, bize verdiği dayanılmaz çaresizliği, acımı sayfalarca anlatabilirdim. Ama dedem böyle yapmamı istemezdi. Dedem hastalandığında geçmiş olsun dileklerine bile kızardı, zamanın boşa harcanmasını sevmezdi ki... Her dakikası faydalı işlerle geçsin isteyen, işe yarar şeyler için motivasyonu her zaman yüksek, son derece ileri görüşlü, çalışkan dedemdi o benim. Belki bu yüzden sadece ani bir ölümle gelen bir sarsıntı, sağlığında yapılmayanların pişmanlığından ibaret olmadı acımız. Bir tarih yok oldu sanki...

Dedem, hayatımın her safhasında farklı bir şey ifade etti benim için. Küçükken, dedem deyince aklıma beni kucağına oturtup saatlerce oynatan, bana fıstık soyan, muayenehaneye gittiğimizde beni alışverişe götürüp, küçük bir çocuğun hayallerini zorlayacak hediyeler alan ve beni şımarıklığın doruklarında gezdiren kocaman bir adam gelirdi. Bu anlarda aramızdaki bağ öyle güzel, öyle ince işlenmiş ki sonraları dedem benimle konuşmaya başladığında, küçük olmama rağmen onu yadırgamadım; dedemi hep dinledim ve anladım. Konuşmalarımız beni öyle değişik dünyalara götürürdü ki, şu an geriye bakıp düşündüğümde dedem benimle uğraşmayı bırakmadığı için kendimi çok şanslı sayıyorum. O hep anlattı, ben hep dinledim...

Biraz büyüyünce dedemle ben de konuşmaya

başladım. İleri görüşlü fikirleri, daha iyisi için motivasyonumu, kendime güvenimi tetikleme ve kendime koyduğum hedeflere faydalı yorumlar, şu anki yolumu çizmemde büyük rol oynar. Derslerden, hıyattan zaman zaman yıldığım da, bana okula gitmek için yolda verdiği mücadeleyi, rahmetli babasının ona öğlen arası için taşıdığı ekmeği ısıtıp yemesini, zor geçen üniversite hayatını, eğitimi için bir kelime yabancı dil bilmeden ülkesini terk edişini ve sonunda elde ettiği başarıları anlatırdı. Bu anıları benimle paylaştığı için ne kadar şanslıyım...

Bana hep şöyle derdi: “Kendine, kendin gibi büyük bir hedef koy, büyük düşün. Kendini asla küçümseme, deli gibi çalışarak hedefine giden yoldaki engellerini kaldır. Bu engeller belki para, belki bir erkek, belki ailen bile olabilir. En iyiye giden yolda şansını dene, ama kendinden asla ödün verme. Aslolan sensin.”

Belki de bu yüzden, finallerim yüzünden onu yeni yılda göremediğimde bana hiç sitem etmedi, gel demedi. Telefonda gülerek, “Sizden randevu almak istiyorum, ne zaman uygunsunuz Damla Hanım?” dediğinde, ona her şey için çok geç bir randevu tarihi verdiğimi bilemedim. Bizim zamanımız dolmuştu...

Mustafa Kemal Köseoğlu şüphesiz harika bir doktor, harika bir baba, harika bir eş idi. Dolu dolu, rengarenk hayatı boyunca Atatürk’ün adını layığı ile taşıdı, hep O’nun yolundan yürüdü ve bizlere hep örnek Cumhuriyet çocukları olmayı öğretti. Ama her şey bir yana, ben onun ilk göz ağrısı “Domi”si olarak eşsiz bir dede olduğunu biliyorum. Ben onun bana kattıklarını içimde yaşattıkça, hayata geçirdikçe ve çocuklarıma öğrettikçe dedem benim içimde, çocuklarıma içinde hayat bulacak. Dedem bizi o kadar alıştırmış ki çalışkanlığına, bana hiç bizi terk etmiş, uyuyormuş gibi gelmiyor; sanki evinde hâlâ sessiz sessiz yeni bilgisayarını karıştırıyor şimdi. Sanırım bu nedenle tuhaf oluyorum, “Nur içinde yat” derken... Canım dedem, dedoşum; çalışkan, övgüye değer hayatın cennette ödüllendirilsin. Seni çok seviyoruz. Nur içinde yat...

ÖLÜM ONLARA YAKIŞMADI!..

Ahmet DEMİRKOL

Dr. Kemal KÖSEOĞLU

Sevgili Ağınlı, Şenpınarlı, Beyelmalı, Akpınarlı, Ekirekli, Küzneli, Venkli, Hastekli, Pullu, Bademlili, Ençitili, Horoçlu, Hünülü, Bahadırlı... saymakla bitiremeyeceğim hemşehrilerim, dostlarım dilim varmıyor sizlere Dr. Kemal Köseoğlu aramızdan ebediyen ayrıldı diyeyim.

O'nun beklenmedik ani ölüm haberi, bizleri ve sevenlerini derin üzüntülere boğdu. Ölüm haberine inanmak bile istemedik ama, ölüm haberi gerçektir. Kocatepe Camii avlusu, yağmur altında kılınan cenaze namazında haberi duyup da gelen sevenleri ile doldu. Herkeste bir sessizlik vardı. Üzüntüleri yüzlerinden

belli oluyordu. Cenaze namazını müteakip kendi isteği olan Gölbaşı Mezarlığı'na gidildi. Aralıksız yağın yağmur altında, definini sonuna kadar bekleyip son görevlerini severek yapan dostlarının duaları ile defin işlemi tamamlandı.

Nur içinde yatsın, mekânı cennet olsun.

Ağın'da, Şenpınar'da okunan sela sonunda isminin açıklanması ile tanıyan ve sevenlerinin göz yaşları döktüklerini duyduk. Elazığ, Malatya ve diğer illerdeki sevenlerinin de haberin şokunda olduklarını biliyoruz.

Dr. Kemal Köseoğlu, doktorluk hizmetine başladığı günden itibaren bütün hemşehrilerine gerek hastanelerde gerekse muayenehanesini açtığı yıllardan bu yana ilgisini fazlasıyla göstermişti. Muayenehanesine gelen Ağınlı hastaların çoklarından muayene ücreti dahi almadan muayenelerini yapardı. Kendi ihtisası dışındaki hastaları da ilgili yerlere gönderirken, gideceği yere kendisi kanalı ile gönderildiğinin söylenmesini isterdi. Gittiği yerde ilgi gösterilsin yahut ücret alınmasın diye...

Doktorluğunun gereği olarak insanları çok sevdi. Ayrıca Ağınlı'yı ve köylüsünü çok sever, bulduğu hemşehrileri ile sohbet eder, geçmişin anılarını yaşamaya çalışırdı. Fırsat bulduğu zaman biraz

dinlenmek biraz da vatan hasretini gidermek, yakınlarını görmek için köye geldiğinde dinlenme fırsatı dahi bulamazdı. Dizi ağrıyan, gözü ağrıyan ona muayene olmak için sıraya girerlerdi. Hatırlıyorum, okulumuzu muayenehane olarak kullanır, hemşehrilerinin dertlerine derman olmaya çalışır, tatilini dinlenmeden bitirip giderdi.

Dayanışmayı, dernekçiliği çok sevdi. Şenpınar Derneği'nde uzun yıllar beraber olduk. Ağın Derneği önderliğinde hareket etmeyi isterdi. Ağın Derneğimize de gücü nispetinde yardım ellerini uzatmıştır. Şenpınar Hakko'da, cami bitişiğinde ilk önce okul daha sonra halkevi, alt katı da namaz kılma yeri olarak kullanılan binamızı yıkarak misafirhane ve okuma odası olarak yaptırdık. Komşularımızın katkılarının yanında, onun da büyük katkıları olmuştu. Daha sonra başka amaçlarla kullanılmaya başlanınca zaman zaman üzüntülerini, bizlere de sitemini belirtirdi.

Ağın müziğini çok sevdi. Köy düğünlerine rastladığı zaman oyunlara iştirak ettiğini biliyorum. 2005 yılı ilkbaharında yapılan Ağın Gecesi için telefon ettiğimde bana ilk sorduğu, "Gırnata var mı?" oldu. Geleceğini söyledi. Ramazan bayramında aradım, telefonda ellerini öptüğümü söyledim. Bizleri çok özlediğini söyledi. Görüşmek kismet olmadı.

Ruhu şad olsun. Tüm ailesine, yakınlarına ve sevenlerine başsağlığı diliyorum.

Selim KORTİKOĞLU

Değerli hemşehriler, Dr. Kemal Köseoğlu ağabeyimizin vefatından birkaç gün önce Selim Kortikoğlu ağabeyimizin vefatını duymuştuk. Onun acısı içimizde iken, ikinci haber geldi. Selim ağabeyimizin vefat haberi de bizleri son derece üzdü. Onun da sevgisi daima içimizde yaşayacaktır.

Çocukları Lütfi ve Mehmet, değerli eşi Muazzez ablamıza, sevgili kardeşi S. Selami Taşbaşı'ya, ablalarına, tüm yakınlarına, sevenlerine tekrar başsağlığı diliyorum. Acılarını paylaşıyorum.

Merhum ağabeyimizin ruhu şad olsun. Mekânı cennet olsun.

İKİ ACI ÖLÜM...

S. Selami TAŞBAŞI

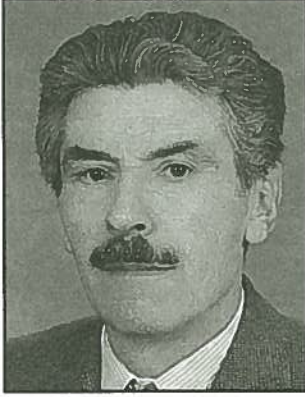
En acı gerçek!.. Ebedi ayrılık. Varlıktan yokluğa geçiş. Çaresiz kabulleniş!..

31 Aralık 2005... Ağabeyim Selim Kortikoğlu (Taşbaşı)...

3 Ocak 2006... Amcamın torunu Dr. Kemal Köseoğlu...

Üç gün ara ile iki acı üstüste!..

Selim KORTİKOĞLU:

Babamın isteği ile yaş tashihi yapılarak çok küçük yaşta evlendirildi. İki sene sonra askere gitti. Askerlik dönüşü Vahşen'de küçük bir dükkanda ticarete başladı. Birkaç yıl sonra dükkânını Ağın'a taşıdı. Uzun bir süre Ağın'da kaldı. Daha sonra Malatya'ya nakletti.

Esnaf olarak çalıştığı her yerde kendini sevdirdi. Saygılı tavrı, incitmeyen şakaları ve nükteleri ile kalıcı dostlar edindi.

Onun dükkânı hemşehrilerinin haber merkezi, sohbet yeri idi.

Bağ-Kur'dan emekli olurken Malatya'daki dükkânını devretti. Çocukları İstanbul'da diye oraya taşındı. Orada Malatya'daki dost ahab çevresini bulamadı. Bir kaç sene sonra Malatya'ya geri döndü. Kendini özleyen arkadaşları ve dostları ile güzel günler geçirdi. Mutlu bir hayatı oldu.

İki sene evvel sağlığı bozulunca, tekrardan İstanbul'a çocuklarının yanına döndü.

Kardeşlik, güzel ve özel bir bağ... Herkes gibi ben de ağabeyimi çok severdim. İsmi anarken mutlu olurdum. Benim için manevi bir güçtü.

Çocukluğumda köyün en yakışıklı ve en güçlü delikanlısı olarak onu görürdüm. Yaşamımın her döneminde ona benzemeye çalıştım. Ona özendim. Onun sabrını, çocuklarına olan yaklaşımını, çevresine karşı olan toleransını, iletişimini yakalamaya çalıştım. Ne yazık ki beceremedim...

Daha çok yaşamalı idi. Zalim derdi müsaade etmedi, ayırdı bizi...

M. Kemal KÖSEOĞLU:

Ağınlı olup da Dr. Kemal Köseoğlu'nu tanımayan pek azdır.

Daha tıp talebesi iken, yaz tatillerinde köye geldiğinde tüm çevre köylerden muayeneye gelirlerdi. Hiçbirini geri çevirmez, dertlerine derman olmaya çalışırdı.

İhtisasını Ankara Numune ve Ankara hastanelerinde tamamladı. 1958 senesinde dahiliye uzmanı olarak Sivas TCDD Hastanesi'ne tayin olundu. O yıllarda Sivas'ın saygın ailelerinden olan Çubukçu'ların kızı, sevdiğimiz, saydığımız Pelin Çubukçu ile evlendi. İki çocukları oldu. Kendileri gibi mükemmel yetişmiş olan çocuklarından Dr. Tankut Köseoğlu Ankara Numune Hastanesinde, kızı Prof. Dr. İdil Ünal İzmir Ege Üniversitesi'nde çalışmaktalar.

1962 yılında Almanya'ya gitti. Çalıştığı hastanede doktorluğunun yanında idari görev üstlendi. 1968 yılında Ankara'ya döndü. Özel muayenehane açtı. Bu arada Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğü'nün doktorluğunu yaptı...

Okuduğu okulların hepsini birincilikle bitirmiştir.

Tam bir sorumluluk abidesi idi. Kendisini ailesinin her ferdine karşı, akrabalarına, arkadaşlarına, komşularına, hemşehrilerine, devletine karşı sorumlu sayar, büyük bir özveri ile hizmet vermeye, yardımcı olmaya çalışırdı. Vahşen'e, Ağın'a yapılacak hizmetlere katkı sağlayacak olanların ilk sırasında onun ismi yazılırdı. Bizler için büyük bir güçtü, güvence idi...

1989'da kalp krizi ile Ankara Yüksek İhtisas Hastanesi yoğun bakımına kaldırıldım. Bir ara uyumuşum. Uyandığımda başımda beklediğini gördüm. Benim için en faydalı ilaç o oldu. Anjiyomda, ameliyatımda hep aradı. Doktorlarımla diyalog kurdu. Moral verdi, destek oldu.

Selim ağabeyimin vefatında telefon etti, teselli sözcükleri ile sabırlar diledi. Nereden bilecekti üç gün sonra kendisi için ağlayacağımızı!..

Üç gün ara ile kaybettığımız, gölgeleri ağır bu iki yakınımızı çok arayacağız ve çok özleyeceğiz!..

Ruhları şad olsun, yerleri cennet olsun.

‘ŞEKER VE KALP-DAMAR HASTALIKLARINDA DİKKATLİ OLALIM’

AĞIN-Efendim, şeker hastalığı ile kalp-damar hastalıkları, günümüzde karşımıza çıkan sağlık sorunlarının en başta gelenleri. Ağın Düşün ve Sanat Dergisi olarak, okurlarımızı bu konuda bilgilendirmek gereğini duyduk. Söyleşi isteğimizi kabul ettiğiniz için öncelikle teşekkürlerimizi sunuyoruz. Kısaca kendinizi tanıtır mısınız?

D.K.-Derginiz sayfalarında sağlık konularına da yer verdiğiniz ve toplumun bu yönde de bilinçlendirilmesi yönünde bir yayın politikası izlediğiniz için sizleri kutluyorum. Ben, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kardiyoloji Ana Bilim Dalı öğretim üyelerinden Doç.Dr.Deniz Kumbasar...

-O zaman ilk sorumuzla başlayalım; Koroner damar nerededir, ne işe yarar, koroner balon ve stent uygulaması nedir?

-Koroner damar kalbin üzerindedir, kalp kendisi bir pompadır ve bütün dokulara, organlara kan pompalayarak onların oksijenlenmesini sağlar. Ancak, bu pompanın görevini yapabilmesi için kendisinin de oksijen alarak enerji üretmesi gerekir. Bu nedenle kalp, aort damarına attığı kanın yaklaşık %5' ini kendisine pompalar, bunu da koroner damarlar sayesinde yapar. Koroner damarlar aort damarının hemen başlangıcında bulunurlar ve buradan ayrılarak direk hemen kalbe doğru giderek, kalbin kasları içinde yayılırlar. Bu sayede kalp kası kanlanır. Eğer koroner damar daralırsa, kalp kası yeterince beslenemez ve pompa görevi bozulmaya başlar, zorlandığı zamanlarda göğüs ağrısına neden olabilir. Eğer koroner damar tıkanırsa ‘kalp krizi’ olur ve o damarın beslediği kalp bölgesi zamanında müdahale edilemezse hayatiyetini yitirir. Hayatiyetini yitiren bölge genişse kalp yetmezliğine sebep olabilir.

Koroner balon uygulamasında; daralmış veya tıkanmış olan koroner damar bölgesine, ince bir tel üzerinden balon ilerletilerek darlık veya tıkanıklık üzerinde şişirilir ve darlık açılır. Balon işleminden sonra genelde damarda biraz darlık kalır ve ileride aynı bölgenin tekrar daralma riski yaklaşık %40-50’dir. Şeker hastalarında, ince damar çapı olanlarda ve darlık bölgesi uzun olanlarda bu oran daha da yüksek olabilir.

Koroner stent uygulamasında ise; darlık veya tıkanıklık bölgesine, üzerinde tel kafes bulunan bir balon sokulur. Balon darlık bölgesinde şişirilince, üzerindeki tel kafes genişleyerek damar duvarına gömülür ve darlığı dışarı doğru iter, sonra balon indirilip geri çekilir. Stent o bölgede kalır. Yaklaşık 4-6 hafta sonra stentin üzeri damar katmanı ile örtülür, yani damar içinden bakılınca stent gözle görülmez. Stent uygulama işleminden sonra aynı bölgede tekrar daralma olması riski yaklaşık %30-40’dır. Ama yine şeker hasta-

larında, ince damar çapı olanlarda, darlık bölgesi uzun olanlarda bu oran daha da yüksek olabilir.

İlaçlı stentlerde ise stent üzerinden yavaşça salınan bir ilaç damarın tekrar daralma riskini azaltmaktadır. Bu stentlerin tekrar daralma riski ise %5-10 civarındadır.

- Son yıllarda şeker hastalığı daha sık görülür oldu, bunun nedeni beslenme şekli ve hayat tarzının değişikliği midir?

-Gerçekten de son yıllarda halk arasında ‘şeker hastalığı’ olarak bilinen, tıp dili ile ‘Diabetes Mellitus’ hastalığı artış göstermektedir. Bunun sorunuzda da belirttiğiniz gibi iki önemli nedeni vardır: Birincisi, ilerleyen teknoloji ile ucuzlayan test maliyetleri ve taşınabilir ölçüm cihazları sayesinde hemen herkesin kan şekeri düzeylerini ölçtürme imkânına kavuşması, sağlık hizmetinin yaygınlaşması, halkın sağlık konusunda bilinçlenmesi gibi olumlu gelişmeler sayesinde daha çok hastanın teşhis edilebilmesidir. İkinci neden ise, batı toplumlarının da en büyük sorunlarından olan obezitenin, yani şişmanlığın yaygınlaşmasıdır. Çağımızın sorunu obezitenin görülme sıklığı, beslenme şeklinin yüksek kalorili ayaküstü gıdaların yaygınlaşması ve ulaşmada motorlu araçların daha sık kullanılarak adeta hareketsiz bir yaşam şeklinin ortaya çıkmasıyla açıklanmaktadır. Toplumlarda artan refah düzeyi ile gıdaya bilinçsizce ayrılan para ve gıda üreticilerinin rekabet amaçlı porsiyonlarını, dolayısıyla porsiyon başına kalorilerini de artırmaları söz konusudur. Porsiyon başına kalori miktarı o kadar artmıştır ki, bazı restoranlarda ‘menü’ şeklinde satılan gıdaların bir porsiyonu günlük ihtiyacımız olan kalorinin %80’ini karşılamaktadır. 1900’lü yılların başında bir insan günde ortalama on bin adım atarken, günümüzde ancak iki-üç bin adım atmaktadır. Bu da kalorinin daha az harcanması anlamına gelmektedir. Obezite, vücutta artan yağ doku ve bozulan metabolizma sonucunda dokularda insüline karşı direnç oluşmasında en önemli nedenlerdendir. Dokularda insüline direnç geliştiğinde, daha fazla insülin salgılanır, ancak bir süre sonra salınan insülin yeterli kalamaz ve şeker hastalığı gelişir. Her obezde şeker hastalığı gelişmemesi bazı kişilerin şeker hastalığına daha yatkın olduğunu göstermektedir. Ancak gerçek şu ki; obezitenin artması, şeker hastalığına yatkın bireylerde şeker hastalığının ortaya çıkmasına neden olmakta, şeker hastalığı da tüm vücutta tahribatına başlamaktadır.

-Şeker hastalarında kalp rahatsızlıklarının daha sık görülmesi sadece yüksek şeker düzeylerine mi bağlıdır?

-Şeker hastalığı yalnızca insülin ve kan şekerinin birbirine olan etkilerinden ibaret değildir. Şeker hastalığında bütün metabolizma etkilenir, özellikle de lipid metabolizması bozulur. Kalp ve damar hastalıklarının şeker hastalığında

daha sık görülmesinin en önemli nedeni, kötü huylu kolesterol olarak bilinen düşük özgül ağırlıklı (dansiteli) lipidlerin (low density lipoprotein: LDL) artışıdır, yine lipidleri parçalayan bazı enzimlerin görevinde de bozukluklar olur. Şeker hastalarında bazı mekanizmalarla antioksidan maddelerin yapısı bozularak görevlerini yapamaz hale gelirler, bu da damar sertliği oluşumunu hızlandırır. Artan kan şekeri, vücudumuzda birçok yapı ve proteinle sıkıca birleşerek, bu maddelerin görevini bozarak bazılarının damar duvarında daha çok birikimine neden olur. Özellikle damar iç duvarında pıhtılaşma görevi olan ve pıhtılaşmayı engelleme görevi olan maddelerin işlevleri ve birbirine olan oranları da şeker hastalarında bozulur. Böylece hiç gerek yokken, yani damar içinde kanama yapacak bir hasar yokken, pıhtılaşma maddeleri aktif hale geçip damar tıkanmalarına neden olabilmektedir. Şeker hastalarında damar genişletici görevi olan bazı maddelerin daha az üretilip daha az salınması da önemli bir faktördür.

Görüldüğü gibi olay esasında karmaşık bir yapıya sahiptir. Ancak gerçek şu ki, şeker hastalığı bütün metabolizmayı bozmakta ve bunun sonucunda da en çok damar sistemine zarar vermektedir.

Bir örnek verecek olursak, şeker hastalarında koroner damarlarda daralma, şeker hastalığı olmayanlara kıyasla 3-4 kat daha fazla görülmektedir.

-Her obez (şişman) şeker hastası olur mu? Aşırı yağlı beslenen, şeker hastası olur mu?

-Şeker hastalığı obezite ile, dolayısıyla da beslenme ile yakından ilişkilidir. Ancak normal kilolu bir insan her ne kadar kötü besleniyor da olsa, aldığı kaloriyi harcıyor dolayısıyla obezleşmiyorsa, şeker hastalığı gelişme riskinden bahsedemeyiz, olsa olsa yüksek kolesterol düzeyleri nedeniyle artmış damar hastalıklarından bahsedilebilir. Biraz önce değindiğim gibi şeker hastalığı birçok mekanizma ile damar sisteminde hasara yol açmaktadır. Bunların sonucunda, kalbin kas dokusunu besleyen koroner damar sisteminde de daralmalar ve tıkanmalara neden olabilmekte, yani koroner arter hastalığı oluşturabilmektedir. Koroner damarlar tıkanır, kalp krizi sonucu ölüm veya kalp yetmezliğine neden olabilmektedir. Şeker hastalığı; kalbi uyaran sinir sisteminde hasara neden olabilmekte, ritim bozuklukları ortaya çıkabilmektedir. Kalp kasına az kan gidince, oluşması gereken göğüs ağrısı da, ağrı iletici sinirlerin hasarlanması sonucu hissedilememekte, bunun sonucunda şeker hastaları farkına varmadan kalp krizi geçirmekte ve ölümlerle karşılaşabilmektedirler. Kalbin kılcal damarlarında hasarlanma sonucunda, kalp kası kandan oksijeni yeterince ayırtıramamakta ve iyi beslenememektedir. Şeker hastalarında kalp kasında da hasar oluşarak, hiç kalp krizi geçirmeden dahi kalp yetmezliği oluşabilmektedir.

Özetle şeker hastalığı; kalpte koroner damarlarda daralma ve tıkanma, kalp sinirlerinde hasar sonucu ritim bozuk-

lukları ve ağrı duyusu bozukluğuna, kılcal damarlarda hasar ve kalp kasında hasar oluşturarak, kalp krizi olmadan dahi kalp yetmezliğine neden olabilmektedir.

-Şeker hastalarında kalbi besleyen damarları, yani koroner damarları açmak için hangi yöntemler kullanılır?

-Şeker hastalarında da damarları açmak için diğer tüm hastalarda kullanılan yöntemler kullanılmaktadır. Hepsinden önemlisi, şeker hastalarında altta yatan nedenin, yani şeker hastalığının ve şeker hastalığı sonucu oluşan lipid bozukluğunun ilaçlar ile sıkı kontrol altına alınmasıdır.

Damar açıcı cihaz ve yöntemler balon, stent (tel kafes), rotablatör (yüksek devirli matkap uçlu cihazlar), lazer ve diğer bazı yöntemler olarak sıralanabilir. Bunların hepsi tüm hastalarda kullanılabilir, ancak şeker hastalarının en büyük dezavantajı bu yöntemler kullanıldıktan sonra damarın 'tekrar daralma' oranının yüksek olmasıdır. Günümüzde en çok kullanılan yöntem olan stentleri ele alacak olursak, şeker hastalığı olmayan bir kişide ortalama %30 olan tekrar daralma oranı, şeker hastalarında %50-60' lara çıkmaktadır.

-Son zamanlarda çıkan ilaç salınlı stent (tel kafes) nedir, üstünlüğü var mıdır?

-İlaç salınlı stentler, üzerlerine kaplanmış olan, damarın içe doğru kalınlaşmasını engelleyen bazı ilaçları yavaşça salgırlar. İlacın salgılanma süresi stentin markasına, kullanılan ilaç ve ilacı taşıyan polimer denilen yapıların özelliğine göre değişmekle beraber, 1-6 ay civarındadır. İlaç kaplı stentlerin çıkmasıyla beraber şeker hastalarında genişletilen koroner damarların tekrar daralma oranları %50' lardan %5-10' lara düşmüştür. Yapılan çalışmaların ön sonuçlarına göre, şeker hastalarında ilaç kaplı stent kullanılarak koroner damarlar açıldığında, koroner by pass cerrahisi ile aynı sonuçlar elde edilmekte ve cerrahi operasyonun riski de hesaplandığında ilaç kaplı stent ile yapılan işlemler daha üstün görülmektedir. Şeker hastalığı olmayan hastalarda da aynı üstünlükler söz konusudur. Ancak şeker hastaları, kalp hastaları içindeki en yüksek riskli alt grubu oluşturduğundan elde edilen fayda da daha fazla olmaktadır. İlaç kaplı stent kullanılması için damarlardaki darlıkların stent yerleştirilmesine uygun olması gerekmektedir.

İlaç kaplı stentlerin tek dezavantajı, yüksek teknolojileri ve araştırma geliştirme giderleri nedeniyle yüksek maliyetli olmalarıdır. Ülkemiz için olan bir dezavantajı da bu stentlerin sağlık sigorta sistemlerince karşılanmamasıdır. Dolayısıyla hastalar, stenti satın alabilecek mali güce sahipse kullanabilmektedirler.

-Sayın Kumbasar... Yoğun iş temposunuz arasında bize zaman ayırdığınız, sorularımızı yanıtlayarak okurlarımızı aydınlatığınız için size tekrar teşekkürlerimizi sunuyoruz.

-Kamuoyunun bilgilendirilmesi açısından bana bu olayı yarattığınız için ben de size teşekkür ediyorum, Ağın Düşün ve Sanat Dergisi okurlarına sağlıklı, nice mutlu yıllar diliyorum.

DOSTLUĞA YOLCULUK

Mustafa ÖZDEM

Atıma atladım, heybe terkimde
Dolaştım şöyle bir memleketimde
Hasta tökel var mı sorayım kimde
Yıllar bitsin ama dostluk bitmesin.

Havna'da uğradım Güllü bibime
Yaş, kuru ne varsa koydu cebime
Kara petek balı yıgıdı önüme
Yollar bitsin ama dostluk bitmesin.

Cigaram bitmeden Küzne'ye geçtim
Aşşığı pahardan soğuk su içtim
Pornekte oturup biraz dertleştım
Dertler bitsin ama dostluk bitmesin.

Ecüzlü'de karar verdim kalmaya
Gitmişken bir heybe ceviz almaya
Eşten dosttan vakit yoktur gelmeye
Yollar bitsin ama dostluk bitmesin.

Ekirek'ten seyreyledim her yanı
Andiri'de içtim yayık ayrıcı
Gözümü yaşarttı yeşilin kanı
Yollar bitsin ama dostluk bitmesin.

Karadağ'dan yıkıldım Hozakpur'a aşşığı
Alçak damda çırpır yünden dösşığı
Hozakpurlu çifte koşmuş eşşığı
Yollar bitsin ama dostluk bitmesin.

Öğlen ezanında Ağın'a girdim
Çınarın dibinde bir mola verdim
Dostların çayıyla kendime geldim
Yollar bitsin ama dostluk bitmesin.

Eğnik'ten aşşığı indim Vahşen'e
Atımı durdurdu bir Emoş nine
Bir karpuz kesti ki buz gibi yine
Yollar bitsin ama dostluk bitmesin.

Yolun sonunda vardım Zabulbar adasına
Daldık İnayet ağının sobalı odasına
Önce bize sarıldı sonra tabakasına
Yorgunluk bitsin ama dostluk bitmesin.

Hünü'de oturdum, içinden geçtim
Gırani'de yorgunluk kahvesi içtim
Hısım akrabayla hep helalleştım
Yollar bitsin ama dostluk bitmesin.

Terim soğumadan yola koyuldum
Haskini'de düğün var diye duydum
Dostluğa içelim hep yudum yudum
Yollar bitsin ama dostluk bitmesin.

Devetaşı'na geldim dağlar sigiler
Halaya dizilmiş tüm çevre köyler
Ne bakarsın el gibi oyna diyiler
Yıllar bitsin ama dostluk bitmesin.

Pul'a geldim bütün köylü çaylarda
Öküz çimdürürler hep bu aylarda
Bir yanı bostanda bir yan bağlarda
İşler bitsin ama dostluk bitmesin.

Bademli'ye girdim bulgur haşliler
Genç kızlar oturmuş badem içliler
Çeşmenin önünde gençler yaşlılar
Günler bitsin ama dostluk bitmesin.

Vakit öğlen deyip buyur ettiler
Önüme bir lenger ecür gettiler
Gelmişten geçmişten atıp tuttular
Sohbet bitti ama dostluk bitmesin.

Mustafa her köyden selâm getirdi
Sizleri yirmi yıl geri götürdü
Zalim gurbet anıları bitirdi
Gelin gurbette de dostluk bitmesin.

FIKRALAR

İsmail N. BEYDEMİR

N'olduysa Davarlara Oldu

Geçen yıllarda Andiri'nin çobanı bir olay nedeniyle tutuklanmıştı. Koçan'daki kahvede arkadaşlarla bu konuyu konuşurken Şakir Oğuz da yanımızdaydı. Bizimle ve konu ile hiç ilgilenmez gibi, yana dönmüş oturuyordu. Çobanın tutuklanması ile davarların sokaklarda kaldığı söylenince, Şakir bize dönerek, "N'olduysa davarlara oldu" dedi.

Lamba Söndürme

Rahmetli Saatçı Mehmet Kapısız Dayı'mız, değirmenin taşına bir kayış atar, dinamoya geçirerek, Halkodası'nın radyosunu çalıştıran aküyü doldururdu. Daha sonra bu dinamoyu, Galecüğün karşısındaki kendi değirmenine koyarak, aydınlatmada kullandı. Bu değirmene gelen, elektrik görmemiş birine, "Şu lambayı söndür!" diyor. Adamcağız üfledikçe sönmeyen lambaya yakın olmak için, buğday çuvallarını üst üste koyup tavana yaklaşıp üfleyince, anahtarını elinde tutan Mehmet Dayı düğmeye basıp söndürüyor. Saf hemşehrimiz de lambayı kendi söndürdü sanıyor.

O Bana Bir Şey Sormaz

Uzungil Mahallesi'nden rahmetli Hüsni Alp Emi'nin anası Fidoş Bibi, bir şey yapıyor da, komşuları, "Anam, Allah bunu sana sorar!" diyorlar. Fidoş Bibi, "O beni yirmi beş yaşında dul koydu, ben ona bir şey sormazsam o bana bir şey sormaz" diyor.

Dişi Nedem

Hozakpurlu bir hemşehrimizin dişlerinin hepsi dökülüyor. Komşuları diş yaptırtmasını söyleyince, "Dişi nedem, ekmek yemiyorum, şaraba da bir faydası yok" diyor.

Mayısın Sıcağını Yemek

Soğuk bir mayıs gününde Kozluk Çayı'na balık avına gidenlere rahmetli İbik Dayı, "Ne tuttunuz?" diye sorunca, "Hiçbir şey tutamadık Dayı, boşu boşuna da mayısın soğukunu yedik" diyorlar. İbik Dayı gülümseyip, "Yine şansınız varmış, ya sıcağını yeseydiniz!" diyor.

Çıkarım, Oyun Bozultur

Her yerde olduğu gibi, yöremizde de köyler / mahalleler arasında takılmalar olur. Bu tutum içinde, yöremiz köylerinden Kohpinik (Ayvacık) Köyü'nün varlığında,

saklanbaç oynayan delikanlılardan birisinin, köyden çaaya inerken dere kıyısındaki Cingirikli Mağara denilen mağaraya saklandığı, üç gün bekleddikten sonra, mağaranın ağzına gelip, yoldan köye doğru giden birine, "Gelsin beni bulsunlar; çıkarım, sonra oyun bozultur" dediği söylenir.

Merdin Mayası...

Isbanakçığilin Hasan Dayı'nın babası ile Aşıkgilin Beşir Dayı'nın babası Aşık dedelerimiz, aralarında ne geçmişse, küsmüşler. Her ikisinin de Seküpalar'da yaz evcükleri varmış. Bir sabah evcüğünde Aşık Dedemiz üç keklık vurmuş. Eve dönerken Isbanakçı Dede ile birlikte, Fellahların yukarı çukura yol ayırmasının altındaki Pizoz Kayası denilen yerden geçerlerken, Aşık, Isbanakçı'ya söz vurarak, "Merdin mayası da merdin mayası / Yolumu sorarsan Pizoz Kayası / Geçmiş atlısı da kalmış yayası / Girip pencereye takla atası" diyor. Yaşlılığın, küskünlüğün, keklık vuramamanın etkisinin üzerine bu taşlama da binince Isbanakçı Dede hastalanarak bir süre yatıyor.

Müdür Müdür Müdür, Kıroçi Müdür

Rahmetli berber Mehmet Dayı'nın babası Büyük Berber, Aşağı Cami'nin duvarı dibinde otururken önüne bir eşek sıpası gelip duruyor. Yolun karşısında Hükümet binasının penceresi önünde de, o zamanın sevilmez bir bucak müdürü oturuyorken, rahmetli dedemiz sıpanın başını okşayarak, "Müdür müdür müdür; kıroçi müdür!" diyor. ("Müdür" sözcüğü, "midir, öyle mi, öyle değil midir" anlamında iken, taşlama olarak kullanılıyor.)

Gâvurlar Bize Bırakmazdı

Höreneklilerin işlerinin olmadığı günlerde toplanıp oturdukları hargın başında, dinden söz ediliyormuş. Müslümanlığın en iyi din olduğu üzerinde konuşulurken, Ali Rıza Dayı söze karışıp, "Her şeyin iyisini kullanan gâvurlar, bu Müslümanlık iyi bir şey olsa bize bırakmazlardı!" diyor.

Küfürlerin Tümünü Okudum

Rahmetli İbik Dayı, İstanbul'dan geldiğinde, "İtti-hatçıların mezarını ziyarete gittin mi?" diye soranlara, "Geeeetmmez oooluur muyum, geeceettim, bildiğim küfürlerin de heeepsini eeetdim" demiş.

AĞIN AŞKI HIÇ SÖNMEYECEK

Şükri GENCER*

İzmir ilinde altı binin üzerinde demek bulunmaktadır. Bu demeklerin bir bölümü Anadolu illerini, büyük bir bölümü de illere bağlı ilçe, belde ve köy demekleridir. Birçoğunun her türlü etkinliklerini yakinen biliyor ve izliyorum.

Altmış bin kişinin yaşadığı Esendere semti sekiz mahalleden oluşmakta ve bu semtte üç demek bulunmaktadır. Bunlar Erzurum, Sivas ve Ağnılar Kültür ve Dayanışma Demekleridir. Tüm bu demekler; demegimizin her türlü faaliyetlerini gıpta ile izler, düzenlediğimiz etkinliklerde bizlerle birlikte olmanın gurur ve hazzını, takdirlerini her vesile ile dile getirirler.

Demek lokalimiz çevreye örnek olmaktadır. Ağnıların davranış ve hareketleri, birbirine bağlılıkları, uygar ve çağdaş yaşam ile görüşleri, her konuda örnek bir davranış sergilemektedir.

Demegimiz olanakları ölçüsünde üyelerine her türlü maddi ve manevi desteği vermekte, mutlu ve acılı günleri paylaşmada önderlik yapıp dayanışma içinde bir arada olmayı başarmaktadır.

10 Aralık 2005 günü düzenlenen geleneksel "AĞNILILAR BİRLİK VE DAYANIŞMA GECESİ"nde bir araya gelip, çayda çıra ile başlayan kına gecesi ve sıra gecesi ile devam eden yemekli eğlence gecemiz görülmeye değerdi.

Gönül istiyor ki, güzel ülkemizin birçok kentinde kurulan Ağnılar Demekleri, bu tür etkinliklerden birbirlerini bilgilendirip, katılım bazında destek versinler ve onurlandırsınlar. Üzülerek söyleyebilirim ki her türlü etkinliklerimizde, yılbaşlarında ve bayramlarda tüm demeklerimizi çeşitli iletişim araçları ile davet etmemize karşın, bir teşekkür telgrafı veya mesajı dahi alamadığımız demeklerimizin olması bizlere acı veriyor. Çünkü adı üstünde bu demekler birlik ve dayanışma demekleridir.

Yeni yıla girdiğimiz şu günlerde daha çok dayanışma daha çok birlikten yana olma duygularıyla, yeni yılın ve kurban bayramının ulusumuza, tüm insanlığa barış, sağlık ve esenlik getirmesi dilekleriyle tüm hemşehrilerine saygılarını sunarım.

* İzmir- Ağnılar Kültür ve Dayanışma Demeki Başkanı

HABERLER

• Elazığ Valisi Dr. Kadir Koçdemir'in Merkez'e alınması nedeniyle boşalan Elazığ Valiliği görevine, 30 Aralık 2005 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile Ankara Vali Yardımcısı Muammer Muşmal atanmıştır.

9 Ocak 2006 tarihinde yeni görevine başlayan valimize başarılar diliyoruz.

• Ağın Belediyesi'nin web sitesi www.agin.bel.tr adresiyle yayına başlamıştır. Ağın'la ilgili bilgi, haber, fotoğrafların yanı sıra belediye ile ilgili bilgi ve hizmetlerin de yer aldığı site, bu alanda büyük bir boşluğu dolduracak.

Belediye Başkanı Mustafa Yentür'ü bu çağdaş hizmetinden dolayı kutluyor, sitenin düzenlenmesinde emeği geçenlere teşekkürlerimizi sunuyoruz.

• Ağın Müderris Hüseyin Efendi Mahallesi'nden değerli hemşehrilerimiz Özdilek – Nevzat Ören'in oğulları, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü Doçentlerinden Nejat Ören, Profesör unvanını almaya hak kazanmıştır.

Ören ailesini kutlar, Prof. Dr. Nejat Ören'e yeni görevinde başarılar dileriz.

• Ağın Müderris Hüseyin Efendi Mahallesi'nden değerli hemşehrilerimiz Nermin – Mehmet Yandımata'nın oğulları, Ağın folklorunu dedesi rahmetli Bahattin Yandımata gibi çok iyi icra eden Ender ile Kuzgeçe Mahallesi'nden değerli hemşehrilerimiz Nuran – Gürol Korkmaz'ın kızları Damla, 12 Ocak 2006 tarihinde Ağın'da yapılan nişan töreniyle, mutluluk yoluna ilk adımlarını atılar.

Yandımata ve Korkmaz ailelerini kutlar, Damla ve Ender'e yaşam boyu mutluluklar dileriz.

• Ağın Kuzgeçe Mahallesi'nden değerli hemşehrilerimiz Nural – Gürol Korkmaz'ın oğulları Emre ile İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Müzik Bölümü okutmanlarından Olcay

Tatar, 18 Şubat 2006 tarihinde Malatya – Algida Pastanesi'nden nişanlanarak, evliler kervanına katılmaya hak kazandılar.

Korkmaz ve Tatar ailelerini kutlar, genç çifte yaşam boyu mutluluklar dileriz.

• Ağın Şenpınar Mahallesi'nden değerli hemşehrilerimiz Fatma-Özay Demirezer, kızları Aylin ile damatları Murat Bolat'ın, 17 Aralık 2005 tarihinde Ankara – Gazi Üniversitesi Hastanesi'nde dünyaya gelen ve adını Zeynep koydukları torunları nedeniyle, ilk kez nene – dede olmanın mutluluğunu yaşıyorlar.

Biz de Demirezer ve Bolat ailelerini kutlar, küçük Zeynep'e yaşam boyu sağlık ve mutluluklar dileriz.

• Ağın Şenpınar Mahallesi'nden rahmetli Zeynep – rahmetli Hasan Köseoğlu'nun oğulları, Prof. Dr. Mehmet Köseoğlu ile Hatice Çevik'in ağabeyi, Pelin Damla, Işılsu Köseoğlu ile Can Ünal'ın sevgili dedeleri, Dr. Tankut Köseoğlu ve Prof. Dr. İdil Ünal'ın babaları, Pelin Köseoğlu'nun değerli eşi, Demegimiz üyelerinden, Ağın aşığı, Ağnılı dostu Dr. Mustafa Kemal Köseoğlu, 3 Ocak 2006 tarihinde Ankara'da yaşamını yitirmiş ve ertesi gün Ankara – Gölbaşı Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

Merhuma Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına ve sevenlerine başsağlığı dileriz.

• Ağın Aşağıyabanlı Köyü'nden rahmetli Zeynep – rahmetli Ekrem Murat'ın oğulları, İrfan, Rafiye ve Ayfer'in sevgili babaları, Sabiha Murat'ın değerli eşi Abdulgaffar Murat, 21 Şubat 2006 tarihinde Ankara'da yaşamını yitirmiş ve Aşağıyabanlı Köyü'nde toprağa verilmiştir.

Merhuma Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına ve sevenlerine başsağlığı dileriz.

MAHALLE / KÖYÜ

Saraycık Köyü
Beyelması Köyü
Uzungil Mahallesi
Müd. Hüs. Ef. Mah.
Yedibağ Köyü
Şenpınar Mahallesi
Öğrendik Köyü
Uzungil Mahallesi
Şenpınar Mahallesi
Yedibağ Köyü
Saraycık Köyü
Yedibağ Köyü
Akpınar Mahallesi
Saraycık Köyü
Pul Köyü
Balçılar Mahallesi
Aşağıyabanlı Köyü
Beyelması Köyü
Samançay Köyü
Dibekli Köyü
Saraycık Köyü
Yenipayam Köyü
Demirçarık Köyü
Beyelması Köyü
Modanlı Köyü

MAHALLE / KÖYÜ

Uzungil Mahallesi
Tataragası Mahallesi
Kaşpınar Köyü
Şenpınar Mahallesi
Dibekli Köyü
Dibekli Köyü
Öğrendik Köyü
Bahadırlar Köyü
Bahadırlar Köyü
Altunayva Köyü

MAHALLE / KÖYÜ

Dibekli Köyü
Beyelması Köyü
Şenpınar Mahallesi
Şenpınar Mahallesi
Aşağıyabanlı Köyü
Beyelması Köyü
Demirçarık Köyü
Modanlı Köyü
Pul Köyü
Kaşpınar Köyü
Samançay Köyü
Tataragası Mah.
Altunayva Köyü
Şenpınar Mah.
Beyelması Köyü
Pul Köyü
Öğrendik Köyü
Müd. Hüs. Ef. Mah.
Samançay Köyü
Aşağıyabanlı Köyü

ÇOCUĞUN ADI SOYADI

Ö. Faruk KARAOĞLU
M. Masum AKGÜL
Şayan UZUNOĞLU
F. Can AK
İ. Mete ORHAN
Arda ÖZBEN
Sudenur YAZICI
M. Meriç KAYA
A. Yunus GÜL
İbrahim KAYA
Kaan KOÇER
Fatih ULUŞAN
H. Umut DURAN
Yaren ASLAN
M. Osman YILDIRIM
S. Nur YILDIRIM
A. Sude ÖZDEMİR
Elif ŞAHİN
Emirhan ÖZTÜRK
D. Kazım YILDIZ
M. Eren İKİNCİ
Göksu GÜLER
M. Emirhan METİN
İ. Kağan OĞUZ
Eren YILDIZ

ADI SOYADI

Ayşe Birsan ŞEN
Ö. Faruk GENÇOŞMANOĞLU
Filiz ÖZDİL
Ferhat SERTTAŞ
İbrahim ERGÜL
Ebru SEZER
Erdal GÜDER
Vedat BIÇAK
Muhammed Selim ŞAHİN
Turgay YILMAZ

ADI SOYADI

Beyazıt TURKUT
Şeref YÜCEL
Selim KORTİKOĞLU
Mustafa Kemal KÖSEOĞLU
Nermin MURAT
Salih ÜNAL
Fatma KARAKULAKOĞLU
Bekir ACAR
Zeliha ÖZER
Hava ARSLAN
Nurettin BADEMLİ
Sedat SARIOĞLU
Hanım PERKTAŞ
Huriye KARAOĞLU
Fatma KORKMAZ
Ahmet ORHAN
Ayşe ÖZÇELİK
Melih ÇINAR
Mustafa AYAN
Abdulgaffur MURAT

DOĞUMLAR**BABA ADI**

A. Turan
H. Sadi
Bülent
Kadir
Murat
Abdullah
Özgür
Ali Oktay
H. Uğur
Serdar
Bülent
Serkan
M. Serdal
Aslan
Ömer
Kasım
Suat
Murat
Serkan
Kazım
Suat
Nurullah
Bilâl
İ. Hakkı
Gökhan

EVLENENLER**EVLENENİN ADI SOYADI**

Sadık GÖKÇEN
İnci GENÇOŞMANOĞLU
Nusret KOCA
Zeynep KARADAĞ
Neriman ÖZER
Bülent GENÇ
Pınar ERSOY
Sevil BERBER
Tuğba GÖÇER
Esengül ÖZTEKİN

DOĞUM YERİ

Kartal
Malatya
Keçiören
Ağın
Ağın
Konak
Elazığ
Çankaya
Şahinbey
Karşıyaka
Malatya
Buca
Karamürsel
Seyhan
Gaziosmanpaşa
Konak
Elazığ
Malatya
Pendik
Esenler
Elazığ
Malatya
Gaziosmanpaşa
Erdemli
Ağın

DOĞUM TARİHİ

01.01.2006
01.01.2006
01.01.2006
01.01.2006
02.01.2006
02.01.2006
03.01.2006
05.01.2006
05.01.2006
05.01.2006
06.01.2006
06.01.2006
06.01.2006
07.01.2006
10.01.2006
13.01.2006
14.01.2006
17.01.2006
18.01.2006
19.01.2006
21.01.2006
21.01.2006
23.01.2006
25.01.2006
26.01.2006

EVLENME YERİ

Pendik
Çankaya
Beşiktaş
Ceyhan
Arapgir
Gaziosmanpaşa
Bakırköy
Kocaeli
Mamak
Elazığ

EVLENME TARİHİ

04.01.2006
05.01.2006
06.01.2006
16.01.2006
18.01.2006
18.01.2006
21.01.2006
22.01.2006
24.01.2006
25.01.2006

ÖLÜMLER**DOĞUM TARİHİ**

01.06.1924
03.12.1926
1930
18.05.1926
01.08.1930
24.04.1924
10.09.1926
04.05.1938
05.07.1932
01.03.1921
01.09.1926
10.07.1959
05.08.1929
20.11.1959
25.09.1922
03.02.1945
1925
01.10.1927
23.08.1945
1935

ÖLÜM YERİ

Fatih
Balçova
Üsküdar
Çankaya
Konak
Kadıköy
Malatya
Konak
Eskişehir
Elazığ
Balçova
Elazığ
Beykoz
K. Çekmece
Elazığ
Yenimahalle
Bayındır
Altındağ
Balçova
Çankaya

ÖLÜM TARİHİ

10.12.2005
29.12.2005
31.12.2005
03.01.2006
03.01.2006
05.01.2006
10.01.2006
14.01.2006
18.01.2006
19.01.2006
26.01.2006
26.01.2006
29.01.2006
30.01.2006
01.02.2006
02.02.2006
14.02.2006
16.02.2006
18.02.2006
21.02.2006

DUYURU

AĞIN GECESİ

30 Nisan 2006 Pazar günü Saat: 19:30'da
Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi
Gazi Kültür Merkezi Salonu'nda
(Tel: 0 312 212 54 38 - 215 53 08)

AĞIN GECESİ

düzenlenmiştir.

Tüm hemşehrilerimizin ve
dostlarımızın katılımını bekleriz.

Davetiyeler Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nden
temin edilebilir.

(Tel: 0 312 426 75 90)

